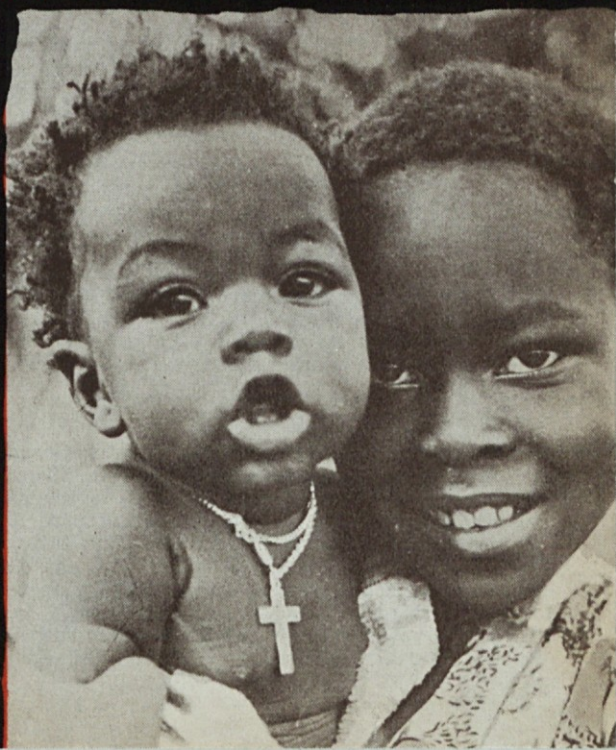

KATOLIŠKI MISIJONI

LAS MISIONES CATOLICAS - XLI - 1/2 - 1967

INRI

D 42321
+

3.000 DOLARJEV V REŠEVALNI SKLAD KATOLIŠKIH MISIJONOV

Našim naročnikom, bravcem in misijonskim prijateljem smo potožili ekonomsko stisko lista Katoliški misijoni, ki je lani obremenila izdajatelja Baragovo misijonišče zaradi visokega povišanja tiskarskih in drugih stroškov na eni strani in zaradi nemajhnega zmanjšanja dohodkov na drugi.

Obrnili smo se na Vas z vljudno prošnjo, da listu priskočite na pomoč, in sicer s prispevki v REŠEVALNI SKLAD KATOLIŠKIH MISIJONOV.

Že v decembrski številki lanskega letnika smo mogli objaviti 10 darovavcev in njihove darove, ki vsi skupaj v dolarški valuti znesejo okrog 135 dolarjev. V tej številki pa podajamo novo listo darovavcev, obsežnejšo po številu oseb, pa skoraj enako v vrednosti njihovih prispevkov. Kar 25 naših prijateljev se je oglasilo z darovi, vsak po svojih močeh, vsi pa z veliko in toplo željo sodelovati, da se list, ki se jim je tako priljubil in ki podpira tako važno misijonsko akcijo med nami, ne le ohrani, ampak celo izboljša v še popolnejše izpolnjevanje svojega vzvišenega poslanstva.

V ARGENTINI so darovali:

Goljevšček Franc, Slovenska vas	300	pesov
Cesar Jože, Slovenska vas	500	"
Dr. Vinko Brumen	900	"
N. N., Villa Madero, po gospe Francki Mugerli ..	1000	"
N. N., Tablada, po gospe Francki Mugerli	500	"
N. N., Tablada, po gospe Francki Mugerli	500	"
Ivan Makovec, Lomas del Mirador, po ge. Mugerli	500	"
Angela Erjavec, L. del Mirador, po ge. Mugerli	500	"
Krajnikovi, La Reja	5280	"
N. N., Slovenska vas	500	"
Prof. Vinko Logar	2000	"
Družina Rode, Ituzaingo	500	"
Marija Pavli, V. Adelina	500	"
Benjamin Tičar, R. Mejia	450	"

V ZDA in KANADI so darovali:

Mrs. Ana Gaber	10	dolarjev
Mr. Kazimir Zerdin	5	"
Mrs. Clara Vrsiac	1	"
Mrs. Uršula Herbeck	5	"
Mrs. Caroline Kucher	5	"
Mrs. Gertrude Tushar	2	"
Mrs. Mary Vavpotich	2	"
Mrs. Frances Prah	1	"
Mrs. Erik A. Kovačič	3.40	"
Baragov misijonski krožek pri M. Pomagaj, Toronto	18	"

V FRANCIJI je daroval: N. N., Pariz .....

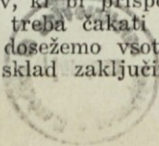
100 N. F.

V VENEZUELI je daroval: Ciril Bartol .....

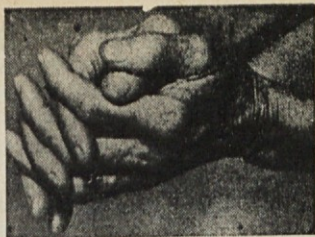
10 dolarjev

Vsem naj bo Véliki Misijonar Kristus Gospod prebogata plačnik!

S to drugo objavo smo dosegli v dolarjih približno vsoto 270; še nekaj, pa bo desetina zastavljene cilja tu! Seveda manjka potem še devet desetlin. Če bo prvih 300 dolarjev, se pravi prvo desetino, spravilo skupaj 40 misijonskih prijateljev, je treba približno takega sodelovanja še od strani 360 posameznikov oziroma skupin, da bo cilj dosežen; to seveda, če se ne najde nekaj dobrotnikov-mecenov, ki bi prispevali večje vsote v ta sklad; v tem primeru bi nam ne bilo treba čakati kar štiristotih darovavcev... To pa je gotovo: Kakor hitro dosežemo vsoto 3.000 dolarjev v Reševalni sklad Katoliških misijonov, ta sklad zaključimo!

P2 59/1977

V naši dobi, ko je človeški rod vedno tesneje povezan v enoto in ko se odnosi med različnimi narodi množijo, Cerkev bolj pazljivo proučuje, kakšno naj bo njeno razmerje do nekrščanskih verstev. Ker si mora prizadevati za edinost in ljubezen med ljudmi, in tudi med narodi, tu predvsem preiskuje tisto, kar je ljudem skupnega in kar jih nagiba k sožitju.

Vsi narodi so namreč ena skupnost, izvirajo iz istega vira, ker je Bog določil vsemu človeškemu rodu, da prebiva po vsej zemlji. Vsi imajo tudi isti končni smoter, Boga, čigar previdnost, izkazovanje dobrot in zveličavni načrti se raztezajo na vse ljudi, dokler se ne bodo izvoljeni zbrali v svetem mestu, ki ga bo razveseljevalo božje veličastvo in kjer bodo narodi hodili v njegovi svetlobi.

Ljudje pričakujejo od raznih verstev odgovor na zagonetna vprašanja človeškega življenja, ki danes prav tako kot nekdanj globoko vznemirjajo človeška srca: Kaj je človek? Kaj je smisel in namen našega življenja? Kaj je dobro in kaj greh? V čem je izvir in kaj je namen trpljenja? Kaj je končno zadnja in nedopovedna skrivnost, ki obdaja naš obstoj, iz katere izhajamo in h kateri težimo?

Katoliška Cerkev ne zametuje ničesar od tega, kar je v teh verstvih resnično in sveto. Oznanja pa in je dolžna nenehno oznanjati Kristusa, ki je „pot, resnica in življenje“, v katerem najdejo ljudje polnost verskega življenja in v katerem je Bog vse s seboj spravil.

(Izjava o razmerju Cerkve do nekrščanskih verstev)

TEMELJI ZA STOLETNO DELO

Franc Sodja CM

Misijonski molitveni namen za januar:
da bi duhovne vrednote nekrščanskih verstev pripravljale pot k spoznanju evangelija.

Morda nikjer ne moremo tako živo začutiti, kaj se je po Cerkvi v svetu s koncilom pričelo, kot ravno v misijonskem delu. Tudi beseda dialog, ki naj izrazi vsesplošno pastoralno usmerjenost in odprtost Cerkve svetu, ni nikjer tako lepo ilustrirana kot ravno v novih misijonskih podjetjih. Še več: morda bomo za razčiščenje pojma in poglobljanje pojma "dialog" morali poseči prav v te teoretske in praktične razlage, kakor jih danes podajata tako misijonska znanost kakor misijonska praksa. Zavarovali se bomo pred oženjem, krivljenjem in potvarjanjem te osrednje misli koncila, pa tudi pred zapeljivo sodbo, češ da je tako imenovani "dialog" le trenutna taktika cerkvenega pastirstva.

Misijonski molitveni namen za januar že po sebi preseneča. Kaj ni notranje nasprotje, če molimo za poganska verstva? Kaj ni na glavo postavljen naš misijonski pojem, saj so misijonarji šli vendarle v misijone, da "zrušijo malike"?

CERKEV NA POGANSKIH RUŠEVINAH

Še ni dolgo tega, ko sta katoličane osvajali dve zmotni zamisli. Prva se je nanašala na "ločene kristjane". Mnogi so bili zagovorniki prepričanja, da do zedinjenja ni mogoče priti razen po eni poti: nekatoliški kristjani morajo zaiti v brezboštvo, da bo mogoče na tem brezobličnem temelju Cerkvi zase pridobivati nekdanj nekatoliške krščanske narode. Druga zмотa pa se je utrdila v misijonskem delu. Streti je treba poganske vere in na ruševinah prastarih verskih oblik, zlasti budizma, hinduizma in islama postaviti Cerkev.

Koncil je obojno zamisel zavrgel. Ne gre za taktiko. Ne gre za bolj zanesljivo pastoralno pot do cilja. Gre za kaj več. Cerkev spoštuje božje delo, ki ga odkriva tudi v poganskih verstvih. Že v začetku stoletja je misijonarje opozarjala na veliko hibo, ker so rušili poleg poganstva tudi omiko misijonskih narodov. Od Benedikta XV. do danes je neprestano rotila, naj misijonarji ločijo krščanstvo od evropske omike in naj ga presade v omiko narodov, v katerem žive in zasajajo Cerkev. Tudi takrat so nekateri gledali površinsko s sodbo: to je le taktika. Da-

nes je bogoslovje to praktično smernico poglobilo. Ne gre le za taktično prilagajanje, ne gre le za neko psihološko razumevanje človeka, ki drugače čustvuje, gre za več: gre za to, da se božja Beseda, Kristus, učloveči v teh velikih omikah, kot se je v preteklih dveh tisočletjih "učlovečil" v evropski omiki. Kajti Kristus je "podoba vsega stvarstva".

Koncil je misel dosledno nadaljeval. Če spoštujemo in moramo spoštovati vse zdrave elemente omike, potem moramo toliko bolj spoštovati vrvine milosti, ki se razodevajo tudi v poganskih verstvih. Koncilski dokumenti govorijo ponovno o "semenih Besede", ki so skrita v poganskih verstvih, o "zakladih, ki jih je darežljivi Bog razdelil med narode", o "spoznanju skrivnostnih moči, priznanju najvišjega Bitja ali celo Očeta". V izjavi o odnosu do nekrščanskih verstev je celo konkretno povedano, kako "v hinduizmu ljudje preiskujejo božjo skrivnost in jo izražajo z neizčrpnim bogastvom mitov, izostrenimi filozofskimi nazori, v oblikah spokornega življenja, globokem premišljevanju, da se zatekajo z ljubeznijo in zaupanjem k Bogu". O budizmu izjava pravi, da "učí pot, po kateri bi ljudje s pobožno in zaupanja polno dušo mogli doseči stanje popolne svobode" ali kako bi prišli do "najvišjega razsvetljenja".

Kakor granitni temelj je postavljeno prepričanje in hotenje: „Katoliška Cerkev ne zametuje ničesar od tega, kar je v teh verstvih resnično in svetlo.“ In molitveni namen je prav v tem, da bi te božje vrvine vodile do polnosti resnice, ki je v evangeliju in Cerkvi. Zato je tistim, ki so postali zbegani ob izjavi, da se tudi nekatoličan lahko zveliča, če živi po svoji vesti, ker je s tem že na nek način "anonimni katoličan", Cerkev povedala, da tudi ob tej resnici in ravno zaradi nje Cerkev mora biti misijonska, ker mora s spoštovanjem nadaljevati to božje delo. ki se je začelo že v pradavnini tudi v "poganskih" verstvih, ker so ravno le-ta pot narodov do polnosti resnice: Kristusa.

Torej ne taktika, ampak spoštovanje do Boga narekuje, da misijonarji v vseh narodih, vseh omikah in vseh verstvih odkrivajo božje sledi in ravno na teh temeljih grade božjo stavbo.

USODNE POZABE

Kje bi bili že pred 300 leti v misijonskem delu, če bi bila ta misel tako živo prisotna, kot je danes! Tako pa se je v sedemnajstem stoletju delo misijonskih velikanov, ki so problem v tej točki zgrabili, zrušilo in smo komaj v dvajsetem stoletju spet mogli znova utirati pota med nekrščanske narode.

Imena De Nobili, Ricci, Shall so znova oživila. V letošnjem letniku bosta orisana zadnja dva ne le kot velika misijonarja, ampak kot misijonski dokument, kako je mogoče zamuditi „zlate zgodovinske ure“ zaradi površinskega gledanja problema.

Da koncilski dokumenti ne bi ostali na papirju, je že v njih podana konkretna smernica misijonarjem na terenu. In misionologom je podana obširna tvarina za iskanje in razmišljanje.

Da se ne bi pojavljale napake preteklosti, je v svojem misijonskem odloku koncil živo zarisal, kaj je misijonarjeva naloga in kakšen naj misijonar bo in kako naj se pripravi na svoje delo. Ob nadrobnejšem naštevanju splošno duhovniških in misijonskih kreposti navaja tudi „bistroumnost“, poleg splošne študijske priprave posebej „poznanje narodov, kultur in verstev ne le glede preteklosti, ampak tudi glede sedanjega časa“. Razumljiva je zahteva: „študij misionologije“, a ni z nič manjšim poudarkom povedano, da se morajo na terenu seznaniti „z zgodovino, družbeno ureditvijo, običaji narodov“ in jim je potrebno poznanje „moralnega reda in verskih predpisov“ in „v globinah duš skritih nazorov, ki so jih narodi izoblikovali na podlagi svojih svetih izročil o Bogu, svetu in človeku“.

Kaj se Cerkev ne boji? Saj to je vendar razgovor z zmoto. Da, če bi Cerkev s svetom iskala kompromis zmote in resnice. A ves dialog je v tem, da v slehernem človeku in v vsakem narodu Cerkev išče resnico, ljubezen in milost vélikega Boga, ki mu služi in nadaljuje njegovo delo. Razgovarjati se hoče, iskreno, pošteno, a brez strahu. Cerkev ni več trdnjava, ki z apologetiko in polemiko brani svojo resnico, ampak je vélika Potnica, ki z božjo milino prinaša skrivnost odrešenja, je „svetovni Zakrament“, kakor čudovito pripovedujejo koncilski dokumenti.

PRIČETEK POTI

Koncil je res kakor prebujenje iz otroške zasanjanosti v zrelost najlepše delovne dobe. „Misijonski korak“ koncila je zgodovinski. Nič čudnega, da je Cerkev vzbudila pozornost nekrščanskih verstev v taki meri, da preseneča.

Tajništvo za dialog z nekrščanskimi verstvi res še nima v rokah vidnih uspehov, kot jih ima Tajništvo za nekatoliške krščanske skupine. Pot do nekrščanskih verstev je daljša in bolj naporna. A korak je storjen. V tem kratkem letu pokoncilskega snovanja so se že začeli kazati blagodejni učinki: tako na terenu kakor v središču.

Obiski budistov, razgovori z muslimani, drzni poskusi zblíževanja s hinduizmom, „katoliško“ snovanje v črni Afriki dokazujejo vsepovsod, da je koncil odjeknil v nepričakovano simpatični obliki. Ustanavljanje revij, pisanje debelih knjig, zborovanja, dialogi v malih krogih, na široko zasnovani instituti, vse to napoveduje, da tako s srcem in veseljem ni zagrabil za koncilsko misel nihče kot ravno misijonarji. Kot da je po mučnem iskanju in tolikih razočaranjih vse zajel oddih ob spoznanju, da ne gremo v slepo ulico, ampak da si odpira Cerkev vsa pota v svet.

„Katoliški misijoni“ bodo redno med svojimi novicami prinašali poročila o teh podjetjih. Nekatera bodo vsakemu razumljiva, druga morda le ti-

Ponovno prihajajo v Rim japonski budisti. Tako je lani 7. novembra sveti oče sprejel precejšnjo skupino, ki jo je vodil budistični duhovnik Muneo Goshima. V svojem nagovoru jih je Pavel VI. pozdravil kot prijatelje in jih prosil, naj sodelujejo pri utrjevanju miru v svetu. Omenil je prejšnje obiske posameznih skupin, posebno bonceev, in naglasil, da se je med Svetim sedežem in njimi navezalo že trajno prijateljstvo. Prosil jih je, naj na verskem in kulturnem področju delajo za izboljšanje sveta in končno naj pozdravijo „brate budiste“ na Japonskem.

stemu, ki ima nekaj pojma o idejnih tokovih preteklosti, o filozofiji in teologiji. A prišel je čas, ko si moramo odpirati s Cerkvijo vred okna in vrata v svet, ki kljub strahotni stiski in nenehni napetosti zori v nekaj novega.

Če bi veliki Tomaž danes živel, bi se radoval tistih misijonarjev, ki njegovo "Summo" postavljajo na čisto druge temelje: ne na Aristotela, ampak ne hindujske ali stare kitajske ali japonske temelje; iščejo novega izraza, da bodo božjo besedo razumeli vsi ti narodi, ne le vsak v svojem jeziku, ampak tudi vsak v svoji miselnosti.

Prvi koraki, prva tipanja so to, morda bo več kot stoletno delo, a delo, ki je postavljeno na tiste temelje, ki jih je v teh narodih in nekrščanskih verstvih gradil Bog sam in čakal, kdaj pride Cerkev, da po teh različnih poteh popelje vse v skupni Očetov dom.

VIETNAM TRKA...

RUDA JURČEC

Misijski molitveni namen za februar:

Cerkev v Vietnamu

Sveti oče je ob prvi obletnici sklepa koncila znova spregovoril o Vietnamu in izrazil optimistično upanje, da je zdaj čas za pomirjenje in trezne razgovore bolj ugoden kot kdaj prej. Njegova želja je, da bi „božični mir“, ki bo letos prav tako kot lani ustavil vojskovanje, bil podaljšan v trajen mir in bi se vsa vprašanja ne reševala s prelivanjem krvi, ampak razgovorom. Pričujoča razmišljanja, kaj je privedlo do vietnamske krize in kaj jo tira iz leta v leto naprej, bodo dober nagib, da prošnjo svetega očeta vzamemo resno in molimo za mir in Cerkev v Vietnamu. (Op. ur.)

Pogosto se spominjam tovarišev sošolcev Indokitajcev iz pariških šolskih let. Ko sem po študiju mogel na potovanje po Evropi, sem jih še več srečaval in tako le še potrjeval vse prejšnje vtise: vsi so bili zgled mladih, talentiranih študentov, ki so prihajali na evropske univerze po zakladnice formalne kulture, toda prinašali so s seboj zdoma vse tisto, kar so le v mali meri mogli odkrivati med nami — bili so polni globine, srčne kulture. Te doma niso črpali iz knjig ali več ali manj popolnih zunanjih ustanov, to je šol ali celo verskih skupnosti... Vse to jim je bilo kakor prirojeno in grof Nikolaj Sforza, diplomat in kasneje zunanji minister, je v svojih študijah in spominih označil to kot prijateljstvo, ki ga drugi kontinenti ne poznajo. Orientalca v vzhodni Aziji se ure in ure pogovarjata, a si dejansko nič ne povesta, po razgovoru pa odhajata vendarle notranje obogatena, ker vesta, da je mimo besed v njuni notranjosti nastalo nekaj, kar je začelo urejati ali že izravnalo vse, kar je bilo med njima narobe. Če pa je še kaj ostalo, bodo pač sledile še kake ure in ure, ki same zase niso važne, za sedanjost in večnost pa jima je ostajalo nekaj, kar je rastlo potem v popoln obraz kitajske, japonske, indijske kulture. To mogoče še ni bila popolna oblika medsebojne ljubezni, pač pa je bilo spoštovanje človekovega dostojanstva, privedeno do tistega viška, ki nam je danes dosegljiv.

Mimo nas pa sedaj že leta in leta gredo poročila o grozljivih krvavih dogodkih v Vietnamu, bivši francoski Indokini. Največ neizmerno trpe ljudje z vrojenimi zakladi ljubezni in vsemu svetu se odpirajo prepadi, ko je vojskovanje, uradno niti ne deklarirano, vedno hujše in grozi preiti v tretjo svetovno vojno z najhujšimi sredstvi razdejanja.

Že vojskovanje brez prave vojne je paradoks, velik nesporazum in pogledjmo, kje so vsaj nekatere osnove za razumevanje ali razlago o tej sodobni najhujši nesreči vsega človeštva.

I.

Paradoks se je začel že takrat, ko se je Indokina, sedANJI Vietnam začel uveljavljati v svetovni politiki. Francija je kot svetovna kolonialna velesila začela nastopati razmeroma zelo pozno, moglo bi se reči, da tako pozno, da svojega kolonializma sploh ni mogla več izoblikovati, kaj šele, da bi ga tako izdelala ali izrabila, kakor ga je Anglija. Če so Angleži kot pomorski narod bili ustvarjeni za organiziranje svojih oporišč — kolonij po vsem svetu, so se Francozi skoraj nejevoljno odločali za pridobivanje kolonij. Morali so seči po kolonijah šele v času po dogodkih okrog francoske revolucije v letu 1789. In če so doma oklicali gesla o enakosti, bratstvu in svobodi, so morali ta načela spoštovati tudi v razmerju do drugih narodov, torej tudi do kolonij. Le neradi so se npr. okr. 1830 odločili za zasedbo Alžirije, na druga izvenevropska po-

Vsakdanji prizori v Vietnamu

sestava pa jih je „nagnal“ Bismarek po pruski zmagi nad Francijo v letu 1870. Nemčija se je organizirala kot vladarica kontinentalne Evrope, in da bi zavrnila francosko užaljenost in maščevalnost za poraz in izgubo Alzacije in Lorene, so si v Berlinu kar meli roke, ko so Francozi začeli zasedati posestva v vzhodni Aziji in na Pacifiku in v Afriki. Toda v pariškem parlamentu so vse vlade tretje republike imele skoraj nepremagljive težave, ko so zagovarjale ekspanzijo v Aziji in Afriki... Imperializem je bil moderen, toda ne za republikanske državljane, ki so že takrat prehajali pod vpliv socialističnih idej. In takrat je bilo v Franciji vsaj moderno, če ne kaj več, da je moral biti vsakdo vsaj nekoliko „levičarsko“ pobarvan. Vojaški krogi so se zapletali v boje v bodoči Indokini (Tonkin, Laos, Kambodža) in francoski trg se je krepil z razmahom v Aziji in Afriki, toda v parlamentu so rohneli liberalni in socialistični politiki proti nasiljem „kolonialne politike“. Francoski politični slovar se je celo obogatil z izrazom „le Tonknois“ in je potem veljal za vse, kar je hotelo političnega nasprotnika označiti kot reakcionarnega imperialista, kapitalista ipd. Tako je tedanji vodja tretje republike, sicer izredno sposoben državnik in predsednik vlade Jules Ferry odšel v greb s to sodbo na sebi, dasi pozneje ni bilo vse slabo, kar je Francija v kolonijah ustvarila in se je potem lepo pokazalo na veliki kolonialni razstavi v Parizu leta 1930. Tudi intelektualci domačini so mnogo črpali iz francoskih knjig umetnosti in znanosti in tega dejstva nikdo potem ni zanikal.

II.

Po drugi svetovni vojni so Francozi krvaveli na bojiščih v Indokini (Dien Bin Fu), da so tako plačali dolg, ki je mogel nastati. Morali so pristati na ženevski dogovor, ki je Vietnam po zgledu Evrope in Koreje razdelil na dvoje z obljubo, da bodo potem demokratske volitve odločile, kako se naj odpravi 18. vzporednik, ki je mejil ozemlje v dva dela, in ustvari skupna domovina — mednarodni Vietnam. Vse bi šlo v redu, če bi v Indokini zavladala taka demokracija, kakor so se je njeni sinovi mogli naučiti v francoskih šolah. Toda vmes je prišla matematika komunistične diplomacije: po Jalti v letu 1945 je bila Evropa razdeljena na dvoje in se danes po 22 letih nikomur niti še ne sanja, da bi se v bližnji bodočnosti kdaj zedinila... Kar je trajalo dvajset let, naj traja še dve desetletji ali pa še več.

Na Koreji se je zgodilo enako in po koncu vojne ni še nobenih znakov, da bi se Korejci mogli kaj kmalu dobro počutiti v svoji skupni domovini. Tudi tam jih je moskovski komunizem razdelil na dvoje. Mac Artur je bil proti in terjal uporabo atomske bombe proti ruskim in kitajskim komunističnim naklepom, toda Truman je osebno pohitel na Vzhod in Mac Arturja odstavil. Ne gre zato, da bi atomske bombe zagovarjali, toda zapadni demokratski svet je pokazal, kje je njegov vzporednik in zato so v Indokini gladko uvedli novega, ki so ga Francozi priznali, ker so bili pri Dien Bin Fujju poraženi in ker jim v

Washingtonu niso hoteli priskočiti na pomoč (tudi z atomsko bombó, če bi bilo treba, kot je dejal general de Gaulle). Pač pa so po nekaj letih ob istem vzporedniku, v isti vojski, ki se pri vzporedniku od takrat ni nehala, Amerikanci, ki morajo zdaj tam nadaljevati vojskovanje s skorajda 400.000 vojaki in potrošijo danes za vietnamsko vojsko dnevno 40 milijonov dolarjev. Kakor Francozi pod Tonkincem Julesom Ferryjem, tako se morajo tudi Amerikanci danes vojskovati v vojski, ki je dejansko v vsej Ameriki zelo antipatična. A gre tokrat za načela in sicer demokratska, a smo v bistvu še daleč od tega, da bi zmagala. Senator Fullbright je prav te dni izjavil, da bo vojakovanje v Vietnamu trajalo še dvajset let. Poleg tega pa to niti ni vojskovanje — gverila, ko morajo proti vsakemu gverilcu postaviti najmanj deset svojih vojakov.

Kdo je Amerikance „sunil“ v ta paradoks?

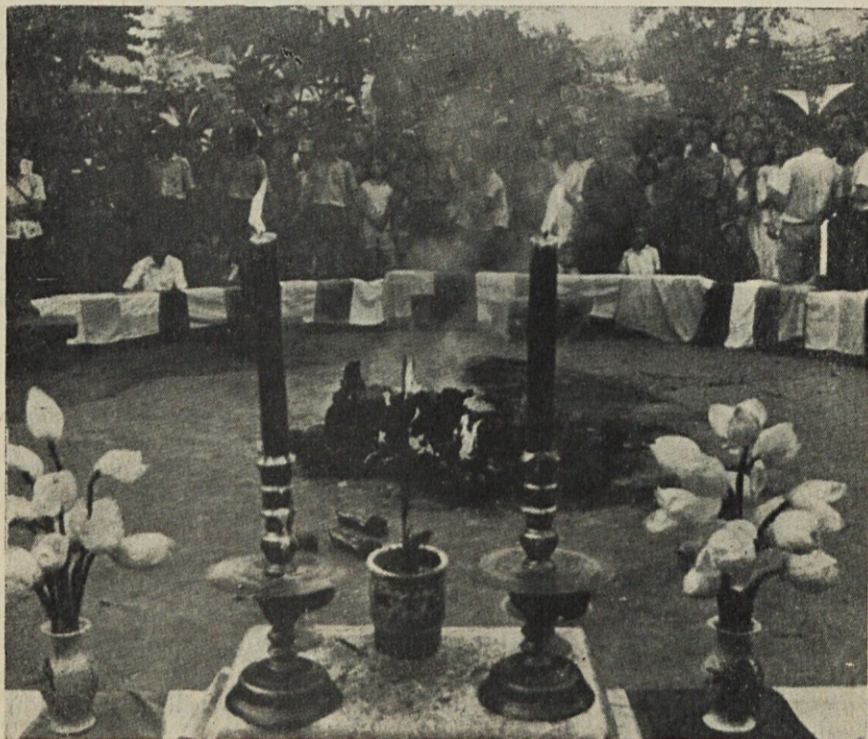
Ko so se Amerikanci začeli zapletati v vietnamske zadeve in morali potem dejansko z orožjem poseči, so v Evropi opažali, da napetost med ZDA in Moskvo pojenjuje. Sovjetski državniki so celo odkrito izjavljali, da Evrope več ne smatrajo za nevarno področje. Napetost vidno popušča in skorajda ni več mogoče govoriti o tem, da bi se v Evropi čutila „mrzla vojna“, ki je še v dobi graditve berlinskega zidu tako vihrala in razburjala evropske narode. Ker se je položaj v Evropi boljšal, so sovjeti še na zunaj pokazali, kako znajo ceniti ameriško „pametnost“, pri tem pa dan na dan ponavljajo, kako povečujejo svojo pomoč Sev. Vietnamu, da nadaljuje vojskovanje v Južnem Vietnamu. Če so v Evropi Amerikanci nehali biti „napadalni“, pa so napadalci v Vietnamu. Sicer za propagando razglašajo, da bi se ameriške čete morale umakniti iz Vietnama, vendar pri tem dobro vedo, kdaj bi se to moglo zgoditi — to je tedaj, ko bi to odgovarjalo urniku moskovske komunistične centrale. Pri tem se pa sovjetski politiki niso samo razbremenili ameriške nevarnosti v Evropi. (Amerikanci že govore, da bodo morali svojih 300.000 vojakov iz Evrope prepeljati v Vietnam, če bo vojskovanje tam naraščalo in to seveda bo...) Izvedli so še več: med tem ko sami zbirajo čete na mandžurski meji (tudi oni jih morajo zato nekaj vzeti iz Evrope), ker jim grozi kitajska invazija v Sibirijo, se vendar silno trudijo, da bi se Hanoi čimbolj zapletel v vojne operacije, da bi vedno globlje zapletal v konflikt tudi Kitajsko ter s tem silil Rusom nevšečnega kitajskega sosedu, da bi se poglabljal v spor z ZD ne samo v Vietnamu, temveč v vsem pacifiškem bazenu. Moskva rine ZD v Vietnamu vedno globlje v konflikt in torej proč od Evrope, hkrati pa sili Kitajsko proč od Sibirije in torej od Azije in jo sili v vedno hujše konflikte z Združenimi državami.

III.

Pri vsem tem največ trpi Vietnam, ki je posebej po letu 1890 rodil toliko lepih sadov na misijonskem polju — pa to ne samo zaradi navzočnosti francoskih kolonialnih oblasti. Grozna so poročila o trpljenju in škodi.

Posredno se kažejo posledice vietnamske krize v Evropi. Če bodo ZD umaknile svoje čete iz Nemčije, se bo tam začela notranja politična kriza, pred katero si nekateri komaj upajo dvigniti oči. Pri dvojnih volitvah (Hessen in Bavarska) so se pojavile liste nacistov in prvi njihovi uspehi niso bili nepomembni. Ker se ZD preveč zaposluje v Vietnamu, se čuti negotovost in se širi strah med državami Južne Amerike. Začele so kupovati orožje, kjer ga dobe, ker vedo, da jih ameriški „dežnik“ ne bo mogel ščititi, ko se bodo začeli v močnejši obliki pojavljati vedno večji oddelki gverilcev... In za socialna nezadovoljstva in nemire je v Južni Ameriki dovolj razlogov in pogojev. Na koncu blesti komunističnim računom pred očmi „veliki Vietnam“ na celem južnoameriškem kontinentu, to se pravi pred vrati ZDA — in bi na tako obsežnem kontinentu vojskovanje trajalo še mnogo dlje kot v Vietnamu...

Budistična redovnica se je v protest 29. maja 1966 dala živa sežgati na dvorišču pagode Vien Hoa Dao v Saigonu. Ljudje brezizrazno gledajo, kako izginja v pepel sredi prižganih sveč

Katoliška redovnica dan na dan gleda grozo vojne in trpljenja in je neprestano v pomoč in tolažbo bednim

Kaj je bistvo vojne, vedo tisti, ki najbolj trpe. Nedolžni Vietnamci vedo, kje je vir zla in kdo obsoja zločin, ki se izvaja nad njimi in kdo ga podpira in razplamteva. Danes trpe zaradi njega bratje v Vietnamu in mnogo prenesejo, ker imajo v mnogem globlje osnove srčne kulture kot pa pripadniki mnogih drugih narodov po svetu.

Dogodki tragedije v Indokini samo še trkajo — trkajo na vrata vsega sveta, toda udarce le malokdo sliši, ali pa naglo sklepa, da bo vse urejeno, če se bo uresničilo komunistično geslo "Yankees go home — ven z Amerikanci". Kakor mnoga gesla, je tudi to zelo plehko in kratkovidno; potrebni so globlji zajemi, ki terjajo sprotno poglobljanje tistih elementov, ki so v vsej človeški zgodovini vedno znali pravilno oblikovati sodbo o tem, kaj in kje je zločin. Ker politika ni skupek zločinstva, bo skozi težave morala najti pravo rešitev.

MARIJINA LEGIONARKA

M. FRANČIŠKA NOVAK OSU

Lani 30. julija je umrla dvajsetletna prva učenka naše dvanajst let stare šole Regina Mundi, Marija Viphaporn Ketsopha. Imela je veliko srečo, da je bila hči katoliške matere, izvrstna učenka pri verouku, zvesta v izpolnjevanju verskih dolžnosti, vrsto let aktivna članica Marijine legije. Po šestih letih gimnazije pri nas se je vpisala v Mater Dei na dveletni preduniverzitetni tečaj. V drugem letu je bila moja učenka in tudi članica Marijine legije, kjer sem voditeljica. Marija Viphaporn, ali kot smo jo klicali po kitajsko Kimčoo, je bila tiho, a delavno in žilavo dekle; tako je po končanem državnem izpitu mogla na fakulteto za poljedelstvo. Ker je bila Viphaporn dela vajena, ji je bilo življenje na univerzi kar po volji. A proti koncu drugega šolskega leta na univerzi, ki se tu konča marca, je začela bolehati. Nekaj tednov po novem letu jo je zgrabila gripa, morala je v bolnišnico, vstala, pa spet legla. Bilo je že v času izpitov. Viphaporn jih ni hotela zamuditi. Čas je dragocen, mati kuharica je bila potrebna pomoči svoje edine hčerke in to čimprej... Vstala je, morda s pomočjo premočnih zdravil, in odšla k izpitu. A po treh napornih dneh se je morala vdati in zamenjati univerzo za bolnišnico. Tam je potem ležala več mesecev. Uboga mama je bila neprestano ob strani svoje edine hčerke in pa, kar je zelo pomenljivo, njeni številni prijatelji in prijateljice za univerze. Premočna zdravila so mladi bolnici uničila kri in spet in spet je bila potrebna transfuzije. Mladi dijaki so ji voljno priskočili na pomoč in darovali svojo kri za tovarišico. Tako je šlo naprej tedne in nekaj mesecev. Celo 30. julija so dijaki z agrarne univerze še hiteli v bolnišnico, da bi dali kri. A ko so prišli, je bilo že prepozno. Maria Viphaporn, ki je prejela zakramente za umirajoče, je tiho in vdano odšla v večnost...

Sošolci in sošolke za univerze, zvečine nekatoliški, so ji hoteli ostati zvesti do konca. Odločili so se, da bodo sami pokrili vse nemajhne stroške slovesnega pogreba. Študentje prvega in drugega letnika so darovali po četrto dolarja vsak, oni iz tretjega in četrtega pa po pol dolarja. Kakšne žrtve so to morale biti za veliko večino od njih in kako voljno, s pristno tajsko plemenitostjo so jih doprinesli! Zbrali so in brž natisnili knjižico v spomin sotovarišici, kjer so slavili ne le njene naravne kreposti in ljubeznivost, ampak tudi katoliško vero, ki je toliko pomenila v življenju Marije Viphaporn.

Pogreb je bil 3. avgusta ob pol štirih popoldne v stolnici Marijinega vnebovzjetja. Kmalu po tretji se je cerkev napolnila z dijaki in profesorji v lepih uniformah. Sami so prinesli v cerkev krsto, okrašeno z najlepšim cvetjem. Le prav malo teh mladih ljudi je bilo katoliške vere, a vsi so

Primas anglikancev Ramsey in srbski patriarh German na lanskoletnem srečanju

Kaj bi danes pomenilo za misijonsko poslanstvo Cerkve, če bi bili zedinjeni vsi kristjani: 545 milijonov katoličanov, 160 milijonov pravoslavnih, 200 milijonov protestantov, 40 milijonov anglikancev in ostalih 10 milijonov manjših krščanskih skupin. Tako pa je naša krščanska razdvojenost velika ovira v misijonskem delu. Začela nas je družiti skupna molitev in skupno iskanje zedinjenja, ki ga vodi zlasti Tajništvo za zedinjenje, eden najlepših sadov koncila.

OD 18. DO 25. JANUARJA

SVETOVNA MOLITVENA OSMINA ZA ZEDINJENJE KRISTJANOV

spoštljivo prisostvovali zadušnici, ki jo je primerno razlagal oče jezuit, duhovni vodja društva katoliških dijakov v deželi. Isti duh plemenite požrtvovalnosti in tihe dobrote je zajel vse. Bil je duh naše Marije Viphaporn, ki se ga je naučila v šoli Jezusa Kristusa in njegove svete Matere.

Po končani zadušnici in liberi so dijaki in dijakinje spremili krsto na kilometer oddaljeno pokopališče. Tam uboga mati hčerke edinke in kakega 15 let starega sina ni mogla več zadržati prevelike bolečine. Njeno glasno ihtenje je pretreslo vse. Marsikatero mlado oko se je z njo zasolzilo. A na zahodu, kjer se je sonce počasi pomikalo na obzorje, je veličasten monzumski oblak, obdan od sijaja tisoč žarkov, označil veselo vest: „Ne jokaj! Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje!“

Vse kratko, tiho, verno življenje in bogu vdana zgodnja smrt Marije Viphaporn je bilo odmev in odsev teh besed večnega življenja. Naša učenka je izpolnila svojo življenjsko nalogo: bila je priča Gospodova v svoji družini in okolju, med svojimi tovarišicami na katoliških šolah in tudi na univerzi prav do tega zadnjega tihega pričevanja ob svojem pogrebem slovesu.

Katoličani v Vietnamu

Kljub težkim razmeram v Južnem Vietnamu število katoličanov narašča in sicer hitreje kot število celotnega prebivalstva. Dočim je to od leta 1963 do 1965 narastlo za 2 odstotka, je katoliška skupina pridobila za 3,5 odstotkov. S svojimi milijen in pol verniki (nekateri sodijo, da jih je že blizu dva milijona) tvorijo več kot desetino prebivalstva. Ostalih kristjanov je le 50.000. Vojne razmere pa se poznajo ne le v velikem obubožanju, ampak tudi v tem, da je zadnje leto upadlo število odraslih novokrščencev in tudi število krščenih otrok, veliko po zaslugi terorja, ki ga nad katoličani izvaja „budistična mladina“. V celoti je v Vietnamu 1770 duhovnikov, od katerih je 1376 domačih svetnih duhovnikov. Tudi redovnice so večinoma domačinke in jih je blizu 5000. Škofje z duhovniki vred potrpežljivo nosijo težo razmer. Sveti sedež, ki zlasti po osebnem prizadevanju Pavla VI. išče vsa možna sredstva, da bi se položaj omilil, bdi zlasti nad verskimi, socialnimi in tudi političnimi razmerami katoličanov v Vietnamu. Zato je tudi poslal posebne delegata, da s krajevnimi škofi pregleda položaj in skuša začrtati smernice za delo in zadržanje vietnamske cerkve, ki je že tako dolgo v ognju. Za mesec februar pa bi sveti oče rad združil v molitvi vse katoličane; molili naj bi prav za ta trpeči del Cerkve.

GOSPOD, BODI TOLAŽBA TRPEČIM IN VRNI VIETNAMU MIR!

RAZGOVOR Z MISIJONARJEM P. KOKALJEM SJ

Uredništvo je p. Jožetu Kokalju SJ stavilo nekaj vprašanj in ga prosilo, da bi nanje odgovoril in bi njegove misli objavili v „Katoliških misijonih“. Misijonarju, ki je na poti v Zambijo (Afrika), se zahvaljujemo, da se je tako ljubeznivo odzval in napisal misli, ki bodo ne le zanimive ampak tudi koristne za nas vse.

1. Se že dolgo ukvarjate z mislijo, da bi šli v misijone?

Da bom postal misijonar, sem sklenil, ko sem bil star štirinajst let. To je bilo v uršulinski cerkvi v Ljubljani, pred kipom Žalostne Matere božje, ko sem opravljal svojo zahvalo po maši. V tistih blagoslovljenih desetih minutah sem si postavil vprašanje: ali ne bi postal misijonar. Vprašanje je takoj dobilo svoj odgovor. Tu ni bilo nobene nejasnosti, dvoma, problema ali bojazni. Vse je bilo na mah jasno: misijonar bom.

Spoznanje tega trenutka me ni nikdar zapustilo. Zasvetilo je kot zvezda, za katero grem vsa svoja leta — od štirinajstega naprej.

Pota do misijonskega poklica so različna. Moja pot je bila tako preprosta in jasna, zato pa tudi učinkovita. (Nimam veselja v tem, da bi kompliciral preproste stvari.)

Od takrat je minulo več kot dvajset let. Zvezda poklica me je vodila v misijonski jezuitski red; v Zagreb, kjer sem študiral dvanajst let; v Dubrovnik, kjer sem bil eno leto; v Maribor, kjer sem kaplanoval sedem let med delavci mariborskega predmestja. K jezuitom sem vstopil z izrazito prošnjo, naj me pošljejo v misijone. Mislil sem pri tem seveda na Bengalijo, kjer bi se pridružil slovenskim in hrvaškim

misijonarjem. Ko sem končal študij filozofije, so mi predstojniki znova zatrčili, da me bodo poslali v misijone, če bo seveda to mogoče.

To je bilo leta 1951.

Čakal sem, kot vidite, novih petnajst let, da sem končno odpotoval na svojo misijonsko pot. Bengalijo pa smo med tem zamenjali z Zambijo.

Naj se spet vrnem k blagoslovljenim trenutkom v uršulinski cerkvi, ko sem tam molil kot četrtošolec klasične gimnazije. Moja odločitev je sicer bila storjena v trenutku, toda to ne pomeni, da je bila pubertetsko neutemeljena, avanturistična, nepremišljena. Ne, svet misijonskih idej je bil živ v mojem razumu, čustvih in molitvah. Za to srečno dejstvo bom vedno hvaležen dvema organizacijama: dijaški Marijini kongregaciji pri sv. Jožefu v Ljubljani in Misijonski dijaški zvezi pri lazaristih. Pri kongregaciji so nam dali veselje do krščanskega svetovnega nazora, podpirali so vse naše plemenite mladostne težnje. Zato smo imeli svojo kongregacijo res zelo radi. Misijonska dijaška zveza pa mi je posredovala ves misijonski svet, tako privlačen za mladega fanta, ki ob koncu pubertete premišljuje, kako bi usmeril svoje življenje. Pri lazaristih sem sodeloval v misijonskih tečajih in dobival inspiracije za misijonske krožke, ki smo jih imeli pri sv. Jožefu. Spoznal sem gg. Lenčka in Sodja, poslušal g. Fajdiga in p. Valenčaka, g. Kopača, g. Mejača itd.

Odločitev, ki je bila storjena v trenutku, je torej neslišno zorela več let. Bogu hvala za njen sad!

2. *Doszedanja misijonska pokrajina slovenskih in hrvaških jezuitov je bila Bengalija in bo v naši misijonski zgodovini to ime ostalo neizbrisno. Ni tam nobenega upanja več, da ste si poiskali drugo področje? Bi mogli zvedeti, kako ste v svojem iskanju prišli do Zambije?*

Naj se tudi jaz najprej z vso hvaležnostjo spomnim naših bengalskih misijonarjev. Njih zgled je za nas vse svetel vzor. Pred več kot tridesetimi leti so razvili tako uspešno delo, da jim bomo vedno hvaležni.

Prvi razlog, da nisem tudi jaz odšel v Bengalijo — in pred menoj p. Rudež — je gotovo v tem, da je novim misijonarjem zelo težko priti tja. Temu razlogu se je pridružil še drugi: težaven položaj misijonov v Zambiji zaradi izrednega pomanjkanja novih misijonarjev. Misijon centralne zambijske province z glavnim mestom Lusako je poverjen poljskim jezuitom. Zaradi vojnih in povojnih razmer pa tamkajšnji patri in bratje niso mogli in tudi zdaj še ne morejo dobivati iz domovine svežih misijonskih okrepitev. Morali so torej zaklicati svoj SOS; prišli so pomagat irski in ameriški jezuiti in nekaj patrov drugih narodnosti. Tudi pogled naših slovenskih in hrvaških predstojnikov se je obrnil tja — v centralno Afriko, v Zambijo.

Prepričan sem, da je ta odločitev zelo primerna. Zambijski misijon tako postaja vedno bolj mednaroden in ni več odvisen le od po-

moči enega naroda. Mi smo veseli, da moremo priskočiti na pomoč misijonarjem slovanskega, tako izmučenega bratskega naroda. Polje je veliko, žetev dozorela, možnosti delovanja so široke, kot je široka dežela s svojimi prostranimi gozdovi.

3. *Kakšen je trenutno vaš načrt: boste samo posamezniki v pomoč takajšnjim sobratom ali nameravate napraviti svoje misijonsko področje, morda nekako „misijonsko domovino“?*

Vse je odvisno od števila misijonarjev. Naš prvi cilj je, da začnemo — kolikor je le mogoče povezani — z misijonskim delom na novem misijonskem polju. Moramo se vživeti v novo kulturo, jezik, razmere, radi bi pripravili možnosti za čim bolj vsestransko sodelovanje: duhovnikov, redovnic, laikov raznih poklicev.

Da, „misijonska domovina“ je pravi izraz. To je naš cilj: najti v Zambiji svojo novo domovino in ji posvetiti svoje življenje. Podobno kot redovnik v redu najde nove brate, s katerimi se poveže z vezmi ljubezni, tako bi tudi mi radi našli svojo novo misijonsko domovino in se z njo povezali kar se da tesno.

Vemo, da Bog hoče naše delo na novem misijonskem področju. Milostno božjo roko čutimo na vsakem koraku. Zato imamo veliko zaupanje v bodočnost. Prepričani smo, da zorijo novi misijonski poklici vseh vrst sredi našega velikodušnega slovenskega naroda. Bodočnost misijona bo odvisna od velikodušnosti naše mlajše generacije.

4. *Torej imate upanje, da boste dobili v bodočnosti dosti pomoči? In kakšna bo ta pomoč: bodo to samo sobratje jezuiti ali tudi drugi duhovniki ali laiki? Bi bili pripravljene sprejeti tudi iz zamejstva kakega laika, ki se želi posvetiti misijonskemu delu?*

Ker želimo razviti sodobno misijonsko delo in čim bolj vsestransko pomagati mladi afriški krščanski skupnosti, bi radi povabili vsakega, ki ima primerne sposobnosti in čisti namen, naj se žrtvuje v službi naših bratov in sester, ki se še niso srečali s Kristusom.

Rad bi opozoril na odlok cerkvenega zbora glede pošiljanja svetnih duhovnikov v misijonske kraje. Cerkveni zbor je jasno naglasil odgovornost škofov za rast vesoljne cerkve. „Sveti zbor želi, da pošljejo škofje nekaj svojih najboljših duhovnikov, ki bi se ponudili za misijonsko delo... Škofje naj na svojih konferencah obravnavajo: pošiljanje svetnih duhovnikov za pokristjanjevanje ljudstev...“

Vprašajmo se: smo Slovenci pošiljali svetne duhovnike v misijone? Zelo, zelo malo. Upam, da v bodočih letih ne bomo pozabili na to priporočilo cerkvenega zbora. Misijonska misel, ki je precej živa med bogoslovci v Ljubljani, bo mogoče porodila tudi misijonske poklice.

Sprašujete glede sodelovanja laikov iz zamejstva. Misijonsko delo naj ne pozna domovine in zamejstva, naj pozna eno samo slovensko misijonsko zaledje, skupni napor, da slovenski narod doprinese svoj delež vesoljni Cerkvi v tej pokoncilski dobi.

DVA IZ ROJBU VELIKANOV

ALOJZIJ GERŽINIČ

Namen teh člankov je prikazati dva velika jezuitska misijonarja na Kitajskem in njuno pionirsko uveljavljanje kulturne prilagoditve.

Gradivo je vzeto iz nemške izdaje Generation of giants (Das grosse Exempel. Die Chiamission der Jesuiten, Stuttgart, 1965), ki je izšla leta 1962 pri založbi University of Notre Dame Press, Notre Dame, Indiana, in jo je napisal George H. Dunne DJ, pred drugo svetovno vojno sam misijonar na Kitajskem, potem pa profesor zgodovine na univerzah v St. Louisu in v Washingtonu. Izkazal se je tudi kot eden prvih borcev proti ravnemu zapostavljanju in mržnji.

Uvod

NAČELO KULTURNE PRILAGODITVE

Tri obdobja misijonstva

Petnajsto stoletje je bila doba odkritij novih poti, novih dežel in novih ljudstev. Človeštvo je stopilo v novi vek. Krščanstvu so se v par desetletjih prikazala nešteta ljudstva najrazličnejših kultur, misijonski poklic Cerkve se je znašel pred velikanskimi nalogami.

Zgodovino misijonstva lahko razdelimo v tri obdobja. Najprej je bilo treba pokristjaniti rimsko cesarstvo, potem severno in vzhodno Evropo, in končno novo odkriti svet. V dolgih stoletjih med drugim in tretjim obdobjem se je zdelo, kot da je misijonska naloga dovršena. Sicer je v 13. stoletju Marko Polo Evropi spregovoril o Kitajski, a njegov potopis je bil sprejet kot izmišljotina. Frančiškanski misijon v tej deželi, ki ga je ustanovil Janez Monte Corvino, poznejši prvi nadškof v Pekingu, je komaj preživel l. 1.336.

1. obdobje: Pokristjanjenje rimskega cesarstva

Naloge, pred katero so Cerkev postavila odkritja, se dajo primerjati z nalogami prvotne Cerkve. Ako bi prvi kristjani, največ judovskega rodu, poskušali grško rimski kulturi vsiliti judovske oblike, bi bilo njihovo prizadevanje obsojeno na neuspeh. Upanje, da se rimski družbi vdihne krščanska duša, je imelo podlago v politiki največje prilagoditve krščanstva kulturnim oblikam te družbe. Poglavitne debate na prvih koncilih so morale razčistiti prav to vprašanje: ali judaizacija ali prilagoditev. Na srečo so prevladali nazori sv. Pavla, ki se je odločno uprl uvajanju judovskih običajev med spreobrnjene pogane. Tako se je uveljavila prava narava misijonstva: krščanstvo naj v družbi deluje kot kvas.

Prvotna Cerkev je šla v prilagajanju kulturnemu okolju zelo daleč. Ni se bala prevzeti v krščanski besedni zaklad množino grških in latinskih besed. To, da so take besede v poganstvu imele včasih čisto drug pomen — saj ni bilo predstave o nadnaravnem redu — ni prve misijonarje motilo. Imeli so dve možnosti: ali vcepiti v grški, latinski in druge jezike kopico hebrejskih barbarizmov, ali pa vlti v nekrščanske besede krščanski pomen. Odločili so se za drugi način.

Duhovska oblačila in bogoslužni jezik so bili ljudski. Šele potem, ko so germanski rodovi pregazili rimsko državo in je latinski jezik postal splošno občilo, so tega uvedli kot liturgični jezik. Treba je bilo prepričati, da bi bili krščanski nauki odvisni od sprememb raznolikih jezikov. Liturgična oblačila — posneta po svetnem stilu tistega časa — so se razvila šele po Konštantinu.

V tem, da so poganski obredi uporabljali sveče, kadilo, olje in vodo, ni Cerkev videla nobene zapreke, da jih ne bi vpeljala v svoje obrede, in poganske praznike je nadomestila s krščanskimi.

Ko se je tako Cerkev spojila z najvišjo kulturo, do katere se je povzpelo poganstvo, je pridobila posebne oblike kulture. Njeno družabno in pravno življenje je dobilo rimske poteze. Tako je krščanstvo poslej v svojem civilizatoričnem poslanstvu posredovalo plodove dotlej najbolj razvite kulture.

2. obdobje: Pokristjanjenje severne in vzhodne Evrope

Véliki misijonarji drugega obdobja so bili benediktinci. Bili so najvažnejši graditelji evropske ali zahodne civilizacije. Ko je ta proti koncu srednjega veka dozorela, ni bila po svojih zunanjih oblikah niti judovska, niti grška, rimska, keltska, germanska ali slovanska, marveč evropska. Značilno je bilo medsebojno oplajanje vere in kulture. Najvišje resnice in duhovni ideali so bili splošno priznani.

3. obdobje: Pokristjanjenje novih svetov

Tako kot je bila pri evangelizaciji severnih in vzhodnih evropskih kultur na mestu zdrava romanizacija, tako je bila v tretjem obdobju pri

širjenju krščanstva v nove zemljine na mestu zdrava evropeizacija. Na nesrečo pa je bila tedaj razvita neka nezdrava oblika evropstva, nasprotna miselnosti kulturnega prilagajanja. Križarske vojske so zapustile napadalno razpoloženje in nestrpnost. Meč in križ sta veljala za naravna zaveznika. Vse nekrščanske kulture naj bi bile hudičevo delo; božje delo je bilo izvrti jih in namesto njih vsaditi krščansko, to je evropsko kulturo. V pozabljanje je padlo dejstvo, da božja milost deluje tudi v poganskem svetu.

Škodljivi duh evropejstva...

Petnajsto stoletje je po nesrečni združitvi okoliščin porodilo posebno nevarno vrsto evropstva, namreč povezavo misijonov in politične sile. Vladarji so imeli širjenje vere za dolžnost. Mnogim ne gre odrekati resnično versko vnemo. Zato so jih papeži podprli. Z različnimi odloki so portugalskim kraljem podelili izredne privilegije za vse odkrite dežele. Kralji pa so morali v zameno vse storiti za širjenje krščanstva. Tako je nastal portugalski *padroado*, tako je prišlo do najslabše vrste evropejstva — do zveze med misijoni in kolonialnim imperializmom.

... in nacionalizma

Razen tega se je duhu prilagajanja ustavil naraščajoči duh nacionalizma. Pij XI. je l. 1929 izjavil, da je bil v kulturo lastnega naroda zagledani, ozki nacionalizem „vedno breme za misijonstvo. Ni pretirano niti, če ga označimo za prekletstvo.“

Nacionalni ponos je rad enačil narodne kulturne oblike s krščanstvom samim. Posebno je to držalo v Španiji in na Portugalskem v 16. stoletju.

Res je bilo dosti častnih izjem: duhovniki, ki so se potegovali za pravice domačinov; misijonarji, ki so cenili kulture novih ljudstev. Na splošno pa je tedaj vladalo evropejstvo; to pa more kot misijonska metoda uspeti le v določenih okoliščinah: ako je evropska kultura res mnogo močnejša od domačinske in ako jo pri nadomeščanju domače kulture podpira evropska politična sila z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Brez teh pogojev pa je ta sistem obsojen na neuspeh. To se je pokazalo v zgodovini portugalskega imperializma.

Neuspeh tega duha v Indiji

Pomanjkljivosti evropejstva so se prvokrat dodobra razgalile v Indiji. Tu je krščanstvo stopilo pred bogato in visoko kulturo. Odloki portugalskih oblasti niso dokazovali, da se tega zavedajo; v njih je govoril duh tedanjega časa. Zaukazano je bilo izgnati vse muslimanske in poganske svečenike, spokornike in čarovnike; porušiti vse nekrščanske templje; javni obredi nekrščanskih verstev so bili prepovedani; množeno se je kaznovalo s pregnanstvom na galeje; nekateri mestni predeli so bili nakristjanom zaprti.

Kitajska boginja usmiljenja

Portugalcem se je z nasilnimi sredstvi posrečilo spreobrniti večino Indijcev na osvojenem ozemlju. A to je bilo omejeno na nekaj utrjenih postojank z neposrednim zaledjem ob obali.

Vpliv odtod ni prodrl v notranjost, kolikor pa je imel odmevov, so bili za krščanstvo neugodni. Domačini so si pač napravili podobo o

njem po življenju in ravnanju Portugalcev. Videli so, da so se morali spreobrnjenci potujčiti: sprejeti portugalska imena, nositi portugalska oblačila, se vesti po portugalskih šegah. Tako so bili odločeni od svojega ljudstva. Tudi domače duhovnike so vzgojili po tujem načinu, obenem pa so jih obravnavali kot nekako duhovščino druge vrste. Po enem stoletju takih postopkov se je videlo, da misijoni z njimi nikamor ne pridejo.

Misijonski problemi v Kitajski 16. stol.

Pred še težje probleme je misijonarje postavila Kitajska 16. stoletja pod dinastijo Ming. Niso stopili samo pred visoko razvito kulturo, marveč tudi pred enotno politično tvorbo, skoro neprodušno ločeno od ostalega sveta. Kitajsko cesarstvo je za ljudi, ki so mu pripadali, predstavljal edino civilizacijo; vse, kar je zunaj, je bilo barbarstvo. Podjetnost in želja po pustolovščinah sta v tedanji kitajski družbi usahnili. Daleč zadaj so bili časi, ko so pod cesarjem Vu - Ti (140-87 pr. Kr.) iz dinastije Han zmagovite kitajske čete preplavljale Azijo in v njenem osrčju prišle v stik s prednjimi stražami sredozemske kulture. V zlitem veku dinastije Tang je bila prestolnica Čangan (danes Sain-fu) kulturno žarišče celega Vzhoda, obenem pa je sprejemala zunanje vplive. Nestorijanske misijonarje so Kitajci prijazno sprejeli in pokazali so strpnost do manihejstva in do islama. Nove miselne tokove od zunaj je sprožil budizem. Pod dinastijo Juan (1279-1368) so bili tuji obrazi v Khanbalighu (poznejšem Peking) vsakdanja pojava.

Kitajska 16. stoletja je bila čisto drugačna, ostarela. Gledala je v preteklost, vse drugo je prezirala. Tudi večina mislecev je bila prepričana o popolnosti kitajske civilizacije; vsa vprašanja so že dobila dokončni odgovor. Ta zaprtost se je opirala na uradništvo, ki je obvladovalo politično in kulturno življenje in pripadalo Ču Hsijevi konfucionistični šoli. Posebno se je uradniški razred okreplil pod dinastijo Sung (960-1279), ko vanj nihče ni mogel prodreti drugače kot preko izpitov. To je obveljalo tudi pod dinastijo Ming in kot pravovernna struja konfucijanske filozofije je zmagala omenjena materialistična Ču Hsijeva šola („novi konfucijanizem“).

Akademsko uradništvo si je vodilni položaj priborilo v več stoletjih trajajočem naporu. Zato ni bilo voljno dovoliti novim idejam, da jim ta položaj omajejo.

Kulturna prilagoditev: krščanstvo kot kvas

V tako Kitajsko je sv. Frančišek Ksaverij zaman skušal stopiti. Njegovi nasledniki naj bi v tako ozračje vrgli revolucionarne nauke krščanstva. Zdelo se je, da je to brezupen poskus. Gotovo pa je bil zanj popolnoma nesposoben duh evropejstva. Njegove napake so h koncu 16. stoletja uvideli nekateri misijonarji, zlasti člani tedaj še čisto mladega reda jezuitov. Razvili so metode, ki so bili v ostrem nasprotju s prevladajočim mišljenjem dobe. Poskušali so obnoviti pravi ideal krš-

čanstva kot kvasu in poživiti postopke kulturne prilagoditve, ki so v prvih stoletjih imele tako važno vlogo.

Že sv. Ignacij Loyolski je prvim jezuitskim misijonarjem nakazal to smer. Vendar je prišlo do prvega in najbolj pomembnega poskusa teh metod na Kitajskem. Na pravo pot so pionirji prišli le korak za korakom in po desetletjih mučnih izkušenj.

To je zgodba majhne skupine mož, ki so se iztrgali duhu časa in postavili pojem kulturne prilagoditve v svetovnem poslanstvu krščanstva spet na visoko mesto. Njihovo prizadevanje pomeni bleščeče poglavje v zgodovini odnosov med Zahodom in Vzhodom. Njihova zgodba pa veliko pove ne le misijonarjem naše dobe, temveč današnjemu svetu sploh, ki se še ni naučil, da bi podrl pregrade kulturnega, rasnega in narodnostnega napuha.

I.

MATTEO RICCI (LI MA - T'OU)

Prvi, brezuspešni poskusi prodora na Kitajsko

Ko je sv. Frančišek Ksaverij 2. decembra 1552 na otočku Šanghvan umrl, so v zaporih Kantona čemeli portugalski ujetniki. Kitajska je bila neprodušno zaprta.

Nekoliko kasneje so trgovci dobili dovoljenje za uporabo neznatnega polotoka na južni kitajski obali. Portugalci so tam ustanovili naselbino Makao, ki je kmalu dobila velik pomen v stikih med Zahodom in Vzhodom.

Kljub tej mali razpoki je ostala ograda okoli ogromnega cesarstva neprehodna. Misijonar *Núñez Barreto* si je l. 1555 zaman prizadeval, da bi pridigoval v Kantonu. L. 1563 je bilo v Makao osem jezuitov, ki so delovali med 5000 prebivavci, od katerih je bilo 900 Portugalcev. Njihov superior je dve leti nato prosil pred javnim sodiščem v Kantonu, da bi se smeli naseliti na Kitajskem. Kitajci so z njim vljudno postopali, mu dali nasvet, naj se uči kitajskega jezika in ga poslali nazaj v Makao.

L. 1568 je španski jezuit *Juan B. Eibeira*, nekdanji tajnik jezuitskega generala *Francesca Borgia*, brez dovoljenja in ponoči pristal na kitajski obali, da bi neuk domačemu jeziku širil evangelij. Predstojniki so ga za kazen prestavili v Evropo. Tam je označeval poskuse za vdor na Kitajsko za brezupne. V pismu redovnemu generalu se je povzpел do te trditve: „Če se ne zatečemo k sili in se Kitajci ne umaknejo vojaštvu, ni nobene nade za njihovo spreobrnjenje.“ *Barreto* je bil istega nevarnega mnjenja.

Tudi poskusi s Filipinov so propadli in podprli mišljenje, da je pot na Kitajsko neprehodna.

Metode, ki so jih četrť stoletja po Frančiškovi smrti misijonarji uporabljali, so bile značilne za ozkosrčno evropejstvo. Nihče se ni potrudil, da bi se poglobil v kitajski jezik in običaje.

Nov duh misijonstva. Valignano

Drugačen postopek je uvedel šele italijanski jezuit *Alessandro Valignano*. L. 1573 ga je general imenoval za superiorja in vizitatorja vseh jezuitskih misijonov v Vzhodni Indiji, kamor so prištevali tudi Japonsko in Kitajsko. Valignano se je vkrcal v Lizboni 23. marca 1574 z 41 misijonarji. Od oktobra 1577 do julija 1578 je bil prvokrat v Makao. Študij razmer mu je vлил visoko mnenje o Kitajcih in mu odkril vzroke dotedanjih neuspehov. Spoznal je, da mora krščanstvo neopazno pronikniti v organizem kitajske kulture in ga preoblikovati od znotraj. Pegoj za tako prilagoditev pa je spoštovanje domače kulture; za to je potrebna ponižnost in sprejemljivost za vse človečanske vrednote.

To Valignanovo spoznanje je bilo za tedaj novo (dasi je bilo živo v davnih stoletjih) in revolucionarno.

Ruggieri

Vizitator je takoj prešel k dejanjem. Ker je sobrate v Makao poznal in vedel, da so prežeti z ozkosrčnim evropejstvom, je prosil provinciala v Goi, naj mu pošlje Italijana de Ferraris. Ker ta ni mogel na pot, so mu poslali drugega rojaka: *Michela Ruggierija*. Valignano mu je naročil, naj se pridno uči kitajskega branja, pisave in govornice.

Novembra 1580 je Ruggieri s portugalskimi trgovci prvič obiskal Kanton. Na poti je spremljevalce pregovoril, naj se ravna po pravih kitajske vljudnosti. To je kitajske uradnike tako razveselilo, da so hoteli imeti Ruggierija pri vseh javnih sprejemih. Ko se je drugo pomlad vrnil, so ga pozdravili silno prijazno. Naslednjo jesen so prefekt, podprefekt in vojaški poveljnik prisostvovali njegovi maši.

Sobratje v Makau teh Ruggierijevih prizadevanj niso cenili. Predstojnik ga je porabil za dušno pastirstvo v Makao in tako zavrł njegovo preučevanje kitajščine.

Vse to se je dogajalo v Valignanovi odsotnosti. Ko se je leta 1582 vrnil v Makao, je odločno nastopil. Jezuitskega predstojnika je prestavil na Japonsko. Odredil je, naj bodo kitajskim misijonarjem name-njeni jezuitje neodvisni od Makao, in prepovedal „portugaliziranje“ spreobrñencev.

Kmalu potem je Valignano poslal Ruggierija, naj posreduje pri kitajskih oblasteh. Šlo je za ureditev pravnih podlag portugalske vrhovnosti v Makao. Napravil je tako dober vtis, da ga je podkralj provinc Kvantung in Kvangsi povabil v Čaočing. Ruggieri se je takoj odzval in vzel s seboj sobrata Francesca Pasio. Komaj sta dobro prišla tja, je bil podkralj odstavljen in morala sta se vrniti v Makao. Vendar je bil Ruggieri pol leta kasneje znova povabljen v Čaočing. Ker je Pasio medtem odšel na Japonsko, je Ruggieri vzel s seboj enaintridesetletnega

Eden največjih misijonarjev: Mateo Ricci

Mattea Riccija. V Čaočing sta prispela 10. septembra 1583. Na zemljišču, ki ga jima je podaril novi podkralj Kuo Jing-p'ing, sta zgradila prvo krščansko naselje v notranjosti Kitajske. Krščanstvo je sicer že mnogo prej prišlo v to deželo, vendar so bile v 16. stoletju vse sledi nestorjanskih misijonarjev 7. in 8. stoletja in velikih frančiškanskih uspehov 13. in 14. stoletja zabrisane.

Nova doba kitajskih misijonov: Ricci

Začela se je nova doba katoliških misijonov na Kitajskem. Poslej ni navzlic vsem hudim udarcem Cerkev tam nikoli več izginila. Valignano je imel s svojim spoznanjem o potrebi prilagoditve prav, Ruggieri-jeve zasmehovavce pa je zgodovina sama pahnila v posmeh.

Nadvse pomembno delo Mattea Riccija je zasenčilo zasluge Michela Ruggierija. Res je bil Ricci v globljem pomenu pravi pionir kitajskih misijonov. Po svojem značaju in izobrazbi je bil kot ustvarjen za izvajanje Valignanove politike. Iz pisem odseva Riccijeva dobrotna, prisrčna in razumevajoča narava. Vse njegovo življenje na Kitajskem je pravi spomenik potrpežljivosti in olike. Nikoli pa ni pozabil svoje rodne Macerate v Italiji niti svojih sorodnikov.

Riccijeva mladost

Ricci se je rodil 6. oktobra 1553. Od 1561 do 1568 je obiskoval jezuitsko šolo rojstnega mesta, potem so ga poslali v Rim na pravne študije. 15. avgusta 1571 je na razočaranje svojega očeta, po poklicu lekarnarja, stopil v jezuitski red. Po trinajstih mescih je napravil zaobljube in postal študent jezuitskega kolegija. Najmočneje sta na njegov razvoj vplivala profesorja Clavius in Bellarmin. Prvi — znani matematik, Galilejev in Keplerjev prijatelj, sodelavec pri gregorijanskem koledarju — ga je uvajal v prirodoslovne znanosti. Poznejši kardinal in svetnik Robert Bellarmin je slovel po vsej Evropi kot učen teolog in humanist.

Na Portugalskem in v Indiji

Ricci se je sam od sebe javil za misijonarjenje na Daljnem Vzhodu. 18. maja 1577 je zapustil Rim in odšel na Portugalsko. Medtem ko je čakal na ladjo za v Goo, je nadaljeval s študijem na univerzi v Coimbri. 29. marca 1578 je s 13 drugimi jezuiti, med katerimi sta bila tudi Riggieri in Pasio, odjadral iz Lizbone. Pot v Goo je trajala skoro pol leta. V tem portugalskem mestu v Indiji je Ricci ostal skoro štiri leta, poglobljal znanje klasične filozofije in bogoslovja in se boril s svojim šibkim zdravjem.

(Sledi.)

MOLIMO ZA TRPEČO KITAJSKO CERKEVI

Krik u misijanska razsežnost

Vladimir Kos DJ, Japonska

UVOD. To je pesem nekatoliškega Japonca, ki na tradicionalni budistični praznik O-Bon čaka na vrnitev duše katoliške umrle žene. Po še vednem upanju mnogih japonskih budistov je umrlim enkrat na leto — v poletju julija in avgusta — dovoljeno obiskati svoje drage za dva večera. Kanna je ime cvetice in obenem ime žene: japonske žene često nosijo imena cvetic.

O - Bon, globokega bobna o - bon, o - bon.

Še listje na drevju prisluškuje in vesla se komaj dotikajo.
Nocoj se smejo vrniti Umrli na dom v poletju upanja?

O - Bon.

Globokega bobna o - bon. O - bon.

Med sencami ogenj v zlatem kimono, ogenj brez ženina,
prvi ples brez zvezd (in sonc),
le tako, kot se giblje nebo med nami, v dvojni pol.

O - Bon, O - bon, o - bon, o - bon, o - bon.

Na bambusu dolgih ur slonim, KANNA TÁMURA, ali
me prideš klicat — kakor nekdanj —
pod kupolo jagod,
kjer jezero mašuje molk?

O - Bon.

Ubogega bobna o - bon. O - bon.

Nihče te ni srečal, Kanna Támura.

Šel bom

z ugaslo pahljačo spat.

V slovo si nanjo načrtala znake: Ljubezen konec časa.

Tvoj obraz me hvali,
čeprav mu ne vem besed.

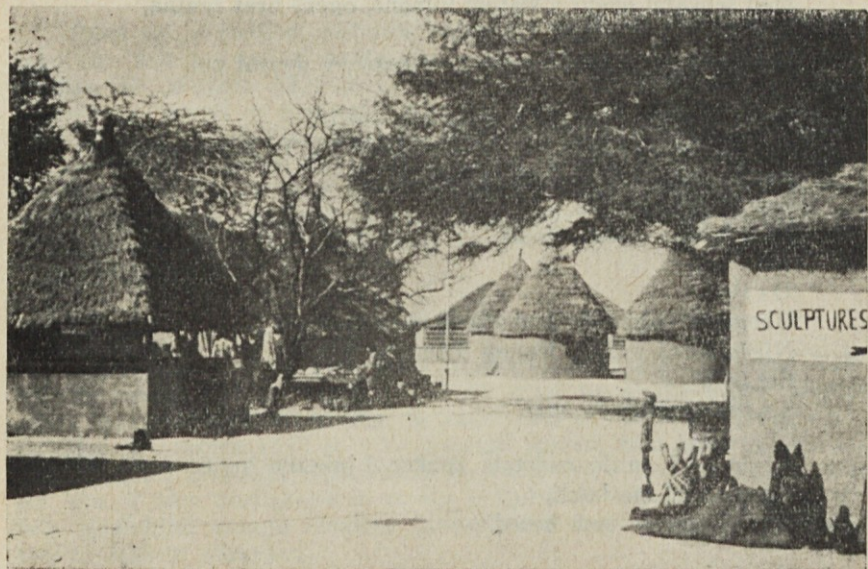
Solze podeželske zore spijo na bobnu.

In gora opeva smrt.

ČRNA KULTURA IN NJEN PRVI FESTIVAL

NIKOLAJ JELOČNIK

Eno velikih mest novodobne Afrike je Dakar, na zadnji obali južnega Atlantika. Dakar je prestolnica Senegalije. Senegalski zamorci so znani kot najlepši in najzastavnejši na svetu. To so vedeli že za Cezarjevih dni, še bolj pa se to ve zdaj, ko so senegalski zamorci v svojem prestolnem mestu priredili lani PRVI FESTIVAL ČRNE KULTURE. Dakar se je pridružil vsem drugim festivalskim mestom po našem planetu, a z izjemo, da se lanski festival, ki mu je botrovala mati Francija, do včeraj mačeha Senegalcem, od vseh drugih loči po pristni iskrenosti in resnični globini. O festivalu so na dolgo in široko razpravljali, pisali. Odmev, ki ga je festival pobudil, je tako globok in tako prodoren, da je vzburl cel Afriko: Kenija in Tanganjika že razmišljata o podobnem festivalu; Accra, prestolnica Ghane, namerja prirejati vsako leto festival afriških misterijev, medtem v Kongu sanjajo o festivalu črnih plesov... če bo mir! A vse te namere lanskega kulturnega praznika v Dakaru še dolgo ne bodo posekale.

Duhovito zamišljen in izdelan razstveni prostor zamorske umetne obrti v dneh dakarskega festivala

„Pasijon po sv. Luku“ je krščanski delež k plemenitenju afriške gledališke tvornosti. Na festivalu ga je uprizarjal Negro Theatre Workshop. Tu prizor s kronanjem na Pilatovem dvorišču.

Dakarski festival, ki ga je skoraj dve leti pripravljala posebna komisija strokovnjakov črne kulture, je obsegel vse izraze zamorske kulturne tvornosti: likovno umetnost, ples, poezijo, glasbo, teater... Smotrni dosežek festivala pa je bil mednarodni kolokvij o zamorski umetnosti, ki so se ga udeležili največji svetovni strokovnjaki, črni in beli, za afriško kulturo.

Duša festivala, ki ga je v imenu Francije s prepričljivo pomembnim govorom pozdravil francoski minister za kulturo, velik in iskren občudovavec črne umetnosti, pisatelj in esejist André Malraux, je bil kamerunski p. *Engelbert Mveng DJ*, zamorski jezusovec.

Skrivnost zamorske umetnosti

Z vsega sveta so prihajali gostje na festival v Dakar. Udeležencem so prireditve, razstave, nastopi, predstave in koncerti, pa večeri zamorske poezije zapirali sapo. Festival ni kazal samo tvornost in pomembnost zamorske kulture s teritorija črne Afrike, marveč kulturno tvornost zamorskega življenja povsod po svetu: nič čudnega, če so k uspehu festivala prispevali tako črnci iz ZD kot tam-tamovci s Copacabane, peveci s Haitija in poeti z Martinike, plesavci s Trinidad in Bahame. Prvi vtis vseh udeležencev festivala je bilo občutje osuplosti in hkrati

zamišljenja. Ko so evropski časnikarji vprašali p. Mvenga, odkod to občutje, tako nenavadno pri festivalih, kjer obiskovavec navadno samo sprejema nekaj, na kar je že vnaprej radostno pripravljen, je zamorski jezuit povedal tole:

„Osuplost in zavzetost sta gotovo najboljše znamenje, da festival dosega svoj namen. Kdor hoče razumeti zamorsko kulturo in uživati njeno izraznost, se mora vanjo zaglobiti. Črna umetnost je svojevrstna govorica; vsakršno govorico, ki je pomoček izražanju in medsebojnemu občevanju, pa je treba umeti v njenih tvornih prvinah. Ključ v prelest Shakespearove umetnosti ni samo golo znanje angleščine, marveč predvsem zaglobitev v genijev pesniški svet. Takisto je moč prodreti v umevanje črne umetnosti edinole po sposobnosti poznanja in umevanja njenih simbolov. Kdor ne ve, da so njega dni majcene školjke med Kafri veljale za denar, pač ne bo razumel, kako taiste školjke, upodobljene na črnskih umetniških stvaritvah, vselej predstavljajo obilje dobrin in blaginjo. Tudi barve v afriški kulturi imajo svoj velik, tajinstven pomen. Le kdor se je v ta simbolizem zaglobil, bo znal brati v njih. Črte in zateze na zamorskih maskah ali poslikanih licih imajo svojo simbolno osnovo. Črni in rožasti križi na kamerunskih zamorskih togah niso krščansko znamenje odrešenja, marveč simbol štirih nebesnih strani, se pravi, popolnosti in dognanosti...“

O vseh teh tezah in ugotovitvah so na mednarodnem kolokviju na globoko razpravljali. Afričani so slednjič sklenili ustvariti posebne fonde, da se po vseh zamorskih šolah začne s poukom in uvajanjem v zamorsko umetnost. Konec naj bo umetnostne nepismenosti med črnici. Ne gre le za tujca, ki prihaja v Afriko občudovat njene visoke kulturne in duhovne vrednote; vse bolj gre za zamorca samega, ki naj se z uvajanjem v lastno kulturno tvornost in črno umetnost potrpljivo zaveda iskrenosti svoje pristnosti, svoje duhovne govorice, pomenljivosti svojega izražanja v simbolih, lepote svoje poezije, vrednosti svoje zgodovine.

Dakar prvači med vsemi afriškimi velemesti po številu muzejev in umetnostnih galerij. Za lanski festival so tja znesli pravšno zakladje črne umetnosti. Udeleženci na festivalu so lahko dan na dan občudovali zamorskega umetnika in se zaglabljali v njegov stvaritveni svet, ki je hkrati duhovni in stvaritveni svet vsega zamorskega občestva. Galerije in razstavnici prostori, delo zamorskih arhitektov, so bili tudi po zunanjščini pristen izraz zamorske tvornosti: brez železobetona, brez kamna — iskren odraz pravšnega torišča dela resničnega zamorskega umetnika, njegova s slamo krita, značilna okrogla koliba. Gledališke predstave pa so bile v gledališču Sorano, ali pa na stadionu Amitié (obe stavbi sta še živi pričči nedavnega francoskega gospodstva v deželi); umetnostni kolokviji in koncerti so bili v Kulturni matici.

Prezident-pesnik Leopold Sédar Senghor

Leopold Sédar Senghor je prezident senegalske republike. Velik prezident, pa še večji pesnik. In priznan, ne samo med zamorci, marveč po vsem kulturnem svetu. Njegove pesmi so izšle v prevodu v svetov-

Ples je med najvišjimi izrazi zamorske umetnosti in kulture. Med plesi imajo poseben pomen obredni plesi, ki poudarjajo najvažnejša obdobja in trenutke v zamorčevem življenju. Tu bojni ples zamorskih vojščakov iz Burundija

Gledališka umetnost je pri zamorcih v polnem razmahu. Ustvarja iz lastnih prvin, z lastno fabulistiko, z lastnim slogom. Na dakarskem festivalu so vzbujale pozornost predstave odličnih zamorskih igralskih skupin, ki so uprizarjale najboljše dosežke uveljavljenih modernih zamorskih avtorjev. Tu prizor iz komedije Nigerijca Obi Eguna „Veter je zavel čez mnogoženje“ (uprizorila jo je zamorska igralska skupina Pan African Players)

nih jezikih. Senegalski igravec Bachir Toré jih je na Večeru črne poezije v gledališču Sorano ne le recitiral, marevč igral s tolikšnim občutjem, da so inozemski poslušavci strmeli. Kritika enoglasno zagotavlja, da ga je treba šteti v vrsto največjih sodobnih igravcev. Predzident sam je velik občudovavec očetov jezusovcev. Svojo naklonjenost jim je ne enkrat dokazal. Saj je celo generala v Rim prosil, da mu je ustanovil univerzitetni kolegij v Dakarju, ki ga vodijo patri. Zagledan je v delo, dognanja in spise p. Teilharda de Chardina. Z zavzetostjo govori o njegovem "Človekovem pojavu" in o "Božjem okolju" (dve najbolj poznani de Chardinovi deli). Je pa velik in iskren zagovornik zamorske kulturne tvornosti in povezanosti

Prav to edinstvo in povezanost so zaznali na prvi stik vsi inozemski obiskovavci na festivalu. Ko je predzidenta na to dognanje opozoril posebni poročevavec italijanske jezuitske misijonske revije *Missioni*, se je Leopold Sédar Senghor razvnel:

„Ritem je skupen, znan in soroden glas, ki ga čujemo po vsej Afriki. Maroški plesi in plesna molitev abesinskih koptskih menihov ob spremljavi bobna, se dokaj ločijo od senegalskih plesov ali pa že naravnost baletnih akrobacij plesavcev iz Malija. A vendar jih vse družiti ritem, pa naj je s tolkali na tam-tam, na boben ali na balafon. Mislim, da Afrika, poleg drugega, tudi s svojim bogatim smislom za ritem priča globljo kulturno enovitost in povezanost kot druge celine. A ritem ni edina prvina, ki uvaja v poznanje afriške kulture. V slikarstvu nam je kažipot slovito afriško nesimetrično somerje. Globinska nadahnjenost in barve se pri naših slikarjih in keramičarjih menjavajo v določenem zaporedju, pa vendar docela nesimetrično. Spet tretja prvina je izrazna moč afriškega umetnika. Zamorski umetnik se bolj kot posnemati naravo prizadeva izraziti to, kar resničnega in živega v njej čuti in sluti. Privlači ga predvsem zamotanost resničnosti. Prav zato nekakšna navidezna nesomernost v umetnostnih poudarkih: nesomerna veličina glave z ostalim telesom pri figuralni plastiki črnega kiparja in rezbarja, tudi slikarja. Na krinkah sta nos in usta nakazana le s tenko dvojno črto kot nekakšna strelna lina. To je abstraktnost črne umetnosti, ki je tako globoko vplivala na moderno umetniško izraznost na Zapadu. A najpristnejši izraz črne umetnosti je njena zbornost. Črna umetnost je po svoji naravi in bistvu protiindividualistična. Je prvenstveno in zavestno izraz skupnosti. Posameznik ne postavlja zakonov svojemu umetniškemu naponu; zakoni so v njem, kot sta mu jih posredovala pleme in rod.“

Posameznik in skupnost

Afriški črni in beli kulturniki, še posebej člani obeh velikih kulturnih ustanov *Présence Africaine* in pa *Société Africaine* so na festivalu poudarili prav to protiindividualistično svojskost in vrednoto afriške kulture. Njegove ugotovitve so skopo povzete tele:

Individualizem je na zapadu nedvomno ustvaril veliko pozitivnega. A v individualizmu je tudi veliko negativnih plati, ki so nevarnost

za vreden razvoj in rast afriškega kulturnega sveta. Včasih naravnost bolešno povzdigovanje poedinega ustvarjavca in kulturnika na zapadu je zlo za usovešenje človekove osebnosti v afriški skupnosti. Nasprotno pa zavest povezanosti s skupnostjo in občutje neločljive pripadnosti k nji že sama po sebi predstavlja veliko vrednoto, ki je v krepko pomoč razvijajoči se črni kulturni miselnosti. Zato črni kulturniki odklanjajo povzdigovanje ustvarjavčeve osebnosti; poudarjajo pa nujnost po sozlitju z *naule* (senegalska beseda, ki pomeni bližnji, drugi). Črni umetnik in kulturni ustvarjavec se trudita, da bi z vsem svojim delom in prizadevanjem bila samo *eden izmed mnogih*, po njuno: nekdo, ki dela in misli, kot delajo in mislijo vsi rojaki. Za ohranitev in rešitev bogatih vrednot afriške kulture je nujna medsebojna povezanost. Nevarnost za črni kulturni svet predstavlja predvsem tehničirana sila zapadne civilizacije. Posameznik se z lastno močjo ne preživi. Samo skupnost se more vredno razvijati, ne da bi zato izgubljala na bistvu svoje kulturne izraznosti. Festival in kulturni kolokvij sta najzgovornejša priča, da se mora Afrika trdno okleniti načela povezanosti v svojo črno skupnost, če se hoče kot Afrika ohraniti.

Pojem „črnosti“

V zapadnem svetu slovit črni pesnik z Martinike Aimé Césaire je na vprašanje, kako prodreti v bistvo pojmovanja afriške „črnosti“ (po naše: zamorstva), odgovoril:

„Prej ko drugo je treba začeti razumevati soljudi, predvsem pa ljubiti jih. Če se trudiš spoznati črnca in ljubiti ga kot brata, si že storil prvi in pglavitni korak za zblžanje. Beli človek se danes mnogo laže približa črni umetnosti, kot se je včeraj, kajti vsa sodobna evropska umetnost ustvarja danes v smeri, ki jo je na las približala črni umetnosti. Picasso je prelomil z realizmom, ki je bil za evropskega likovnika nezmakljiv zakon od renesanse sem. Tudi v evropskem belem umetniku je danes težnja, ustvariti s svojo umetnino nekakšen simbol, nekakšno svojsko izraznost, posredovati novo govornico. V zapadni umetnosti že dolgo ne gre več za posnemanje narave, marveč za priličenje narave človekovim potrebam. In naša afriška umetnost ima iste težnje. Menim, da je najboljši napotek v umevanje črne umetnosti in afriške kulture obisk našega črnega kontinenta, študij in zaglabljanje v naše spomenike in v pestro množico naših umetniških izrazov. Umetnost in kulturo določenega naroda lahko umemo samo, če ju verno umestimo v njuno zgodovinsko in družbeno okolje...“

Tudi Césaire poudarja osnovne in bistvene prvine, ki so skupna last vsem afriškim narodom: zakoreninjeno vztrajanje v plesu, razmah ritma, pomembnost besede... Med socialne prvine stavi kot predsednik Senghor na prvo mesto medsebojno povezanost, podreditev posameznika rodovni skupnosti. Te vrednote so tako pomembne in tako globoko zakopane v črnčevo dušo, da so se nedotaknjene in žive ohranile celo pri črncih v diaspori (v Ameriki). Zares, ko smo gledali plesne skupine črncev iz Braziliije, z Antilskih otokov, s Trinidad, s Kube, ali

Čudovita je pestrost zamorske likovne umetnosti. Odlikujeta jo predvsem simbolika in poudarek skupnostnega mišljenja. Na dakarskem festivalu je bilo razstavljenih čez 800 umetnin znanih in neznanih črnih umetnikov. Maska, ki jo predstavlja podoba, je bistveni sestavni del kreativnosti zamorskega umetnika.

pa črnice iz ZD, ki so gostovali v Buenos Airesu, smo brž lahko ugotovili, kako je tudi zanje ritem bistvena in živa prvina, kot smo ga spontano ujeli na prvi udar in prvi vzgib pri plesni skupini iz Gane lani na gostovanju v argentinski prestolnici. Nič čudnega, da pri nastopih zamorskih umetniških skupin le težko zasledimo "solo" nastop: ritem, srčni živec črne umetnosti, je izrazno popoln in kipeč samo v nastopih skupine.

Namen in pomen dakarskega festivala

Aktivni udeleženci na festivalu so podčrtali pomembnost dakarskega praznika. Festival je imel namen pobuditi zavest cenjenja in vrednotenja črne kulture pri zamorcih samih. Obenem pa opozoriti ves svet na tiste splošnočloveške vrednote in silnice, ki jih tako bogato in plodno izkazujeta afriška umetnost in kulturna tvornost. Oboje so dakarski dnevi dosegli v polni meri. Svoj polni namen je takisto doseglo tudi srečanje domačih in tujih umetnikov in kulturnikov, ki so si v medsebojnih razgovorih na simpozijih in ob okroglih mizah zmenjavali misli, poglede, mnenja in ugotavljanja. Afrika je z dakarskim festivalom mnogo bolj in mnogo glasneje pričala za svojo nesporno prisotnost v svetu kot pa z rokovnjaštvom in ljudožrstvom v Kongu, ali pa z belo rasno nestrpnostjo v Kapskem mestu. Črni kontinent se je z dakarskim festivalom postavil v isto vrsto s kulturno in umetniško najbolj visokimi evropskimi festivali. Afriška umetnost je v festivalskih dneh dokazala, da mora svetovna kultura nujno računati z njeno danostjo. Z dakarskim festivalom se je Afrika bolj uvrstila v zbor kul-

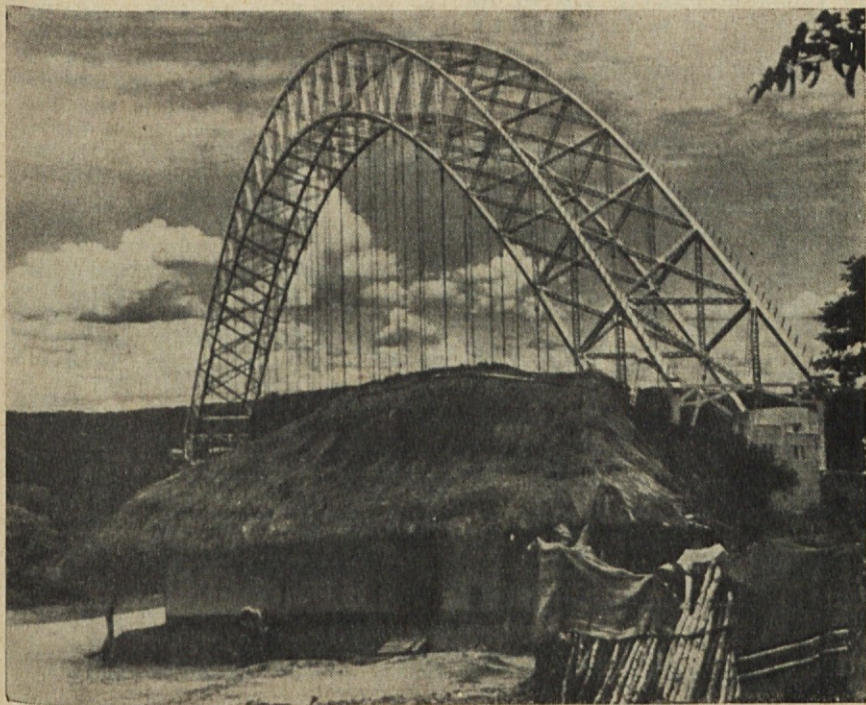
turnega sveta kot s skoraj štiridesetimi delegacijami prav toliko mladih afriških držav v dvorani glavne skupščine Organizacije združenih narodov v najbolj nepoetičnem mestu na svetu.

Festival in kolokvij sta pobudila ustanovitev posebnega časopisa, ki naj poveže vse ustvarjavnice črne umetnosti. Pa ustanovitev inštituta, ki bo skrbel za didaktično in ilustrativno gradivo za uvajanje v črno umetnost po zamorskih šolah in učnih zavodih.

Festival je poudaril in prepričal, da Afrika ne more računati na resen in vreden napredek, če pretrga z vezmi, ki jo vežejo na njen bogati kulturni svet in na njeno svojsko preteklost.

Pozornost, ki jo je iskreno ves kulturni svet izkazal dakarskemu festivalu, pa je dokaz, da ima ta kulturni shod na zapadni afriški obali, ki mu bodo skoraj sledili drugi, resničen zgodovinski pomen za razvoj afriške duhovne tvornosti.

(Za gradivo mi je služila odlična reportaža V. Poggija v italijanski misijonski reviji Missioni, junija 1966)

Stara in nova Afrika

IZ NEMIRNE INDONEZIJE

Odlomki iz pisem m. Deodate Hočevar OSU, od konca avgusta 1965
do konca septembra 1966

22. avgusta 1965

Tu je v gospodarskem pogledu vedno slabše. Korupcija, zopet in zopet korupcija. Ena naših učenk je prosila nekoga, da bi ji pomagal priti na univerzo. Da, toda plačati bi morala 5 milijonov... (seveda malovrednega denarja). In tako je povsod.

Julija je imela katoliška stranka kongres v Djakarti. Prišli so iz vseh koncev in krajev Indonezije. V naši šoli jih je stanovalo nad 500. Nekaj dni prej pa je imelo zborovanje Društvo katoliških mladcev. Zdi se, da se prebujajo in se skušajo združiti v boju proti rdeči nevarnosti. Pri otvoritvi kongresa kat. stranke je bil navzoč tudi predsednik Skarno. Kot vedno je izrazil veliko spoštovanje do katoličanov. Pri prireditvi je igral tudi orkester katoliške mladine pod vodstvom p. Deinsa, Nizozemca. Orkester je sestavljen iz zapadnih in indonezijskih domačih instrumentov. Igrali so zelo lepo in predsednik je javno pohvalil patra. Le-ta je porabil priliko in prosil predsednika, da mu podeli indonezijsko državljanstvo. In dobil ga je takoj. (Redovniki in redovnice čakajo že leta, da bi isto dosegli, a zaman.) Ker je orkester prišel iz mesta Semarang, kjer je prej deloval nadškof Sugiapranata, osebni predsednikov prijatelj, je Sukarno dal orkestru ime Supra.

Vsi časopisi tukaj so v rdečih rokah, le vojaštvo ima svoj neodvisni list in katoličani tudi. Katoliški se imenuje "Compass" in dobili so ga s pomočjo samega predsednika.

18. oktobra 1965

„Gotovo ste brali v časopisju, kaj se je zgodilo v Indoneziji. 30. septembra ponoči so levičarji napravili državni udar in s 1. oktobrom postali

oblastniki. A vojaštvo, ki je na splošno dobro in verno, se je brž postavilo na noge in 2. oktobra so oblast prevzeli vojaki. Vse to je bilo seveda združeno z mnogimi mrtvimi in razdejanjem. Ko je ljudstvo zvedelo, da so vso nesrečo povzročili komunisti, je nastalo veliko ogorčenje; prebivalstvo je zvečine muslimanske vere in muslimani so bolj fanatični kot mi. Vdrli so v hiše rdečih voditeljev ter vse razdejali in požgali. Demonstranti zahtevajo, da se komunistična partija in vsa njena društva razpuste. Ministrstvo je zaprlo vse komunistične visoke šole in pred par dnevi so demonstranti požgali univerzo "Res publica", ki je središče rdečega gibanja. To je bila univerza, ki je bila najbolj opremljena, večinoma z darovi iz Rdeče Kitajske — zdaj pa je vsa uničeno. Vojaštvo se zelo trudi, da vzpostavi red, kar pa je zelo težko. Od 7. ure zvečer do 5. zjutraj nihče ne sme na cesto razen vojakov, ki neprestano iščejo krivce. Iščejo tudi orožje, državno, ki je bilo pa v trenutkih rdeče oblasti razdeljeno med upornike. Prišli so preiskovat celo našo šolo, ker imamo v zavodu akademičarke in smo čisto nasproti predsednikovi palači. Vojaštvo ima mnogo veljakov katoličanov in mohamedancev, ki so se povezali v verski vnemi proti komunizmu, skupnemu sovražniku. General Nasution, ki so ga rdeči tudi hoteli ubiti, pa je še prav čas pobegnul, je dejal predsedniku Sukarnu: „Pripravljen sem izpolniti vsako povelje, a ne morem sodelovati z rdečimi in tudi ne bom sodeloval.“

14. februarja 1966

„V decembru so cene potrebščinam poskočile kar petkrat ali še večkrat. Si lahko mislite, kakšna panika je na-

stala in še traja. Kdo skuša pomagati ubogim ljudem? Študentje so se združili. Katoliška, protestantska, in muslimanska dijaška društva so se združila v eno samo organizajo, ki jo imenujejo KAMI (K - kesatuan - edinnost; a - action; m - mahasiswa - študentje, in i - Indonezija). Torej akcija združenih indonezijskih študentov. Najprej so začeli stavkati. Za voditelja so si izbrali Cosma Batubara, katoliškega akademika, ki je pred leti študiral na našem učiteljskišću in sedaj nadaljuje študije na univerzi. Vsa predavanja na univerzah so odpovedana. Študentje demonstrirajo in zahtevajo: 1. znižanje cen; 2. razpust komunistične stranke; 3. odstranitev vseh komunistično usmerjenih ministrov. Pravijo, da so pripravljene tudi umreti, a da se hočejo prej do zadnjega biti za svoje ljudstvo.

Težava je v tem, da so na vladi še mnogi rdeči ministri in jih predsednik doslej še ni odslovil. A ravno

ti povzročajo težkoče, rastejo cene in pritiskajo na vojaške voditelje ter jim vežejo roke. Vojska seveda podpira študente, čeprav je moral poveljnik v Djakarti zapreti tudi nekaj študentovskih voditeljev. A navdušenje med študenti je postalo še večje in čez tri dni so morali zaprte izpustiti.

Predsednik je demonstracije prepovedal in vzgojni minister hoče, da se predavanja po univerzah nadaljujejo. Študentje pa vseeno nadaljujejo s protesti in nočejo k predavanjem, dokler ne dosežejo tega, kar zahtevajo. Ljudje jih občudujejo in jih vsestransko podpirajo.

Zdaj so tudi srednješolski študentje ustanovili lastno organizacijo, ki ima iste zahteve kot univerzitetna.

22. marca 1966

„Najbrž ste brali o demonstracijah pri nas. Organizacija KAMI je bila prepovedana in univerzo so zaprli, a

Uršulinka m. Deodata Hočevar med svojimi učenkami

akademiki so se pridružili novoustanovljeni srednješolski organizaciji. Skupaj so zavzeli univerzo in se tam utaborili, kar je bilo mogoče le zato, ker študente podpira vojska. Tudi katoliške šole so se pridružile demonstrantom, ki so zahtevali odstavitev prosvetnega ministra. Pravijo, da je predsednik nameraval odstaviti vrhovnega poveljnika vojske, češ da je podpiral študente. A vojska je 11. marca napravila državni udar; 12. marca je bila že razpuščena komunistična stranka, teden dni kasneje so bili odstavljeni in iz vlade odstranjeni vsi rdeči ministri, ki so jih zaprli. Sestavili bodo novo vlado s 24 ministri, ki naj skušajo deželi vrniti mir in zboljšati njeno mizerno ekonomsko stanje. Seveda ni popolnoma jasno, kako in kaj. Zdi se, da nima predsednik Sukarno nobene oblasti več, da je celo pod stražo; a vse, kar vojska odloči in reče, je v imenu predsednika Sukarna. Tako imamo končno nekaj miru, a kaj bo prihodnost prinesla, sam Bog ve. Študentje so v strogi pripravljenosti, da spet začno z borbo, če nova vlada ne ustreže njihovim zahtevam. Videti bi morali, kako je bila vsa študirajoča Djakarta na nogah! Znamenje, da je indonezijska duša v bistvu zelo verna in hoče, da je vera v Boga temelj vsemu drugemu. Katoliške samostanske šole, mohamedanske dame in drugi nekommunisti so pa kuhali hrano za demonstrante in podobno. Tudi v našem zavodu smo jim kuhale.“

3. maja 1966

„Gotovo se sprašujete, kako je pri nas. Zdaj je seveda boljše, a je še veliko težav. Predsednik je „izročil“ oblast vojski in bi vrhovni poveljnik mogel res edini vladati. Ta je pa zaradi ljudstva (preprosti ljudje poznajo le dobre predsednikove strani) vse odredbe dal v imenu predsednika in mu tudi pustil oblast, da imenuje ministre in višje vladne osebnosti.

11. marca je bila komunistična stranka prepovedana in nekaj dni kasneje so zaprli 15 ministrov, pred-

sedniku pa predložili imena novih v imenovanje. Predsednik tega ni sprejel. Po dogovarjanjih so sestavili kompromisno vlado, ki je veliko boljša od prejšnje, a so v njej še osebnosti, ki bi ne smele biti. Predsednik je tudi imenoval nekaj rdečih na važna mesta, nakar so se demonstracije znova začelo. Govori se, da ne bo prej miru in reda, dokler ne bodo tudi predsednika „zavarovali“, do česar bo polagoma zares prišlo.

Študentska organizacija KAMI je spet uradno priznana in nadaljuje z bojem za resnico in pravico. V vladi hočejo samo osebe, ki so tako v zasebnem kot v javnem življenju neoporečne ter iščejo le blagor ljudstva. Včeraj je zboroval parlament. KAMI so se pod vodstvom Cosmasa Batubara napotili tja in terjali od poslancev, da v vsem pogumno zasledujejo le blagor ljudstva. Zahtevajo tudi, da se rdeči, ki jih je predsednik imenoval v vlado, odstavijo.

Na vseučiliščih pa se kajpada predavanja še niso začela. Študentje se bore že 5 mesecev, a se mislijo boriti še naprej, do konca. Šolski izpiti, tudi na srednjih šolah, bodo šele oktobra ali novembra, če do tedaj mladina doseže, kar zahteva. Kajpada se nekaterim zdi škoda, ker bo skoraj celo šolsko leto izgubljeno, a vztrajajo, ker menijo, da je blagor domovine in naroda trenutno prvo, potem šele študij...

KAMI skuša dokazati ljudstvu, kako čuti z njim. Pred kratkim je bila sredi Jave, v mestu Solo velika poplava. (Pravijo, da so nesrečo povzročili komunisti, ker so poškodovali jezove...) Mladina je pod vodstvom KAMI takoj zgrabila za delo in organizirala pomoč poplavlencem. Zbirali so denar, hrano, obleko in osebnosti šli tjakaj pomagat, čeprav je tam komunizem najmočnejši. Rdeči tamkaj seveda niso bili veseli pomoči nekommunistov in so hoteli pripadnike KAMI izgnati, pa jih niso mogli, ker jih je ščitila vojska pri humanitarnem delu.

Katoliški študentje so vsi organizirani v KAMI. Seveda je pa od množice včlanjenih samo kakih 10 odstotkov zares delavnih in požrtvovalnih. Drugi se kljub izredno težkim časom vdajajo komodnosti in se žrtev ogibajo. Zdaj je v teku velika akcija, da bi nihče več ne stal ob strani. Tudi po šolah imajo posebne ure, kjer se učenci seznanjajo z nevarnostjo komunizma. Nemogoče je biti indiferenten; vsak bo moral prej ali slej pokazati, na kateri strani je.

Zal pa ima ta tako potrební odpor proti komunizmu tudi svoje slabe plati. Marsikje se gredo preveč „z ognjem in mečem“, zlasti mohamedanci. V srednji Javi, na otokih Sumatri in Bali, pa še v nekaterih drugih krajih so muslimani pobili na tisoče ljudi; če je le kaj dišalo po komunizmu, so iztrebili kar cele družine in naselja. Človek se domisli turških vpadov v Evropo, tudi v Slovenijo. Ti poboji pa rode slo po maščevanju. Hudo je zlasti tam, kjer protikomunisti niso dovolj močni, da bi vzdržali red, kot npr. v Surabiji, velikem pristanišču, sploh po srednji Javi, kjer je zelo razširjena stranka Asu, levo krilo narodne stranke, ki simpatizira s komunisti. V teh krajih se celo vojaštvo nagiba na levo.“

27. junija 1966

„Zaradi demonstracij v zadnjih mesecih bodo šolski izpiti šele oktobra in novembra. Katoliške šole imajo le en mesec počitnic, dočim so jih imele državne v času mohamedanskega posta v januarju. Predavanja na univerzah so se le deloma obnovila, ker akademiki še niso dosegli vsega, kar zahtevajo.

Madjelis Permusjarawat Rahjat (nekaka poslanska zbornica, parlament), ki je najvišja oblast v deželi, je začel svoje zasedanje 20. junija. Ta parlament ne izdaja samo zakonov, marveč tudi voli predsednika in podpredsednika republike. V zadnjih letih je Sukarno delal, kar je hotel; odstavljal je tudi že izvoljene narodne poslance in imenoval nove (med

njimi seveda mnoge komuniste); tako je dosegel, da so ga izvolili za dosmrtnega predsednika, kar pa je docela v nasprotju z državno ustavo iz leta 1945, ki je v veljavi. Po državnem udaru 11. marca 1966 je bil Sukarno primoran izročiti oblast generalu Sukartu.

Letošnje zasedanje te svojevrstne zbornice se je torej začelo 20. junija. Ravnali so zelo radikalno! Takoj so izločili vse komunistične poslance in voditelji štirih strank, tudi katoliške, so predložili imena novih kandidatov, ki so bili na zasedanju tudi izvoljeni z absolutno večino. Bali so se že, da bo ta politična operacija povzročila nove nemire, zato je bilo vse mesto zastraženo. A doslej je vse poteklo v miru. Drugi dan zasedanja so za predsednika skupščine izvolili generala Nasutiona, za podpredsednike pa štiri zastopnike štirih protikomunističnih strank. Zasedanje se bo končalo 5. julija.“

9. avgusta 1966

„Zasedanje narodne skupščine, o katerem sem že zadnjič pisala, je kar v miru poteklo. Mladina je zahtevala, da Sukarto sestavi vlado; a Sukarno se ni vdal; za njim je nekaj vojske in vsa mornarica, zato se je mož čutil trdnega in bi skoraj prišlo do državljanske vojne. Slednjič pa je le pristal, da skupno s Sukartom sestavi novo vlado. Vlado so preuredili. Ne sicer najbolj idealno, a še kar zadovoljivo. Visokošolci so vladi zagotovili, da bodo začasno prenehali z demonstracijami; vlada pa naj medtem pokaže, kaj ve in zna.“

„1. VIII. — Državno odposlanstvo iz Malazije je prispelo v Djakarto, da podpiše mirovni dogovor z Indonezijo. Šolska mladina je šla k sprejemu, da pozdravi mirovne odposlance. Točno ob 12. uri sta zastopnika obeh držav v navzočnosti generala Sukarta podpisala mirovno izjavo.

13. VIII. — Danes se je malajsko odposlanstvo vrnilo v Kuala Lumpur, prestolnico Malazije. Za njim pa je

odletelo odposlanstvo Indonezije. Tudi v glavnem mestu Malazije naj bi oboji podpisali mirovno pogodbo. Prebivalci v Kuala Lumpur so Indonezije navdušeno sprejeli v upanju, da bo končno le zavladal mir, po katerem obe deželi hrepenita. Predsednik Sukarno je na vsa vprašanja, kaj misli o miru, odgovarjal, naj počakajo do 17. avgusta, ko je narodni praznik in bo on povedal svoje mnenje...

15. VIII. — Organizacija KAMI je v Bandungu, v zahodni Javi priredila alegorično demonstracijo, v kateri so predstavljali Sukarna in njegove ministre, ki so sodelovali pri državnem udaru 30. septembra 1965, pa sedaj sede v ječi in čakajo na sodbo. KAMI je v Bandungu močno in neustrašeno zahtevala kaznovanje vseh sodelavcev komunističnega puča.

17. VIII. — Narodni praznik, obletnica osvoboditve. Kot navadno je govoril predsednik Sukarno. Moral bi govoriti o dogodkih od rdečega državnega udara do zdaj. Pa niti besede o tem! Govoril je le, kaj se je dogajalo pred leti, zavoljo ekonomskih težav pa dolžil druge dežele, sebe pa pral. Končno je izjavil, da Indonezija ne namerava navezati diplomatskih stikov z Malazijo in da se bo v ONU (Organizacija združenih narodov, odkoder je Indonezija l. 1964 izstopila, ker so priznali Malazijo) vrnila šele po CONEFO (predvidena konferenca komunističnih držav). Obe izjavi sta docela v nasprotju z vladno politiko. Zato so takoj po govoru zlasti študentje močno reagirali in Sukarnove izjave kritizirali. V Bandungu so študentje celo zahtevali, da predsednik

Sukarno odstopi in da ga oni sploh ne priznavajo za državnega predsednika.

19. VIII. — V Bandungu so pristaši Sukarna (komunisti z vojaško pomočjo) napadli sedež organizacije KAMI in hoteli zasesti univerzo. Najprej so šli pred katoliško univerzo in začeli streljati na študente: eden je umrl. Vladi zvesta vojska je slednjič napravila red. Padlega študenta so pokopali na pokopališču narodnih junakov.

Oblasti so uvedle preiskavo. Zaplenili so mnogo orožja in odslovili vse vojake, ki so pri napadu sodelovali.

20. X. — Zdaj že kar javno in na splošno napadajo državnega predsednika Sukarna, zlasti ker je pred nedavnim v govoru sam omenil, da je marksist. Zahtevajo, da ga postavijo pred vojaško sodišče. 28. septembra so študentje tu organizirali demonstracije, pri katerih so nosili napise kot "Sukarno, vodja morilcev generalov".

Zdaj sodijo Subandrija, ki je bil več let indonezijski zunanji minister in ki je bil organizator komunističnega puča lani. Študentje pa zahtevajo, da mora še ta mesec pred sodišče tudi Sukarno. (Subandrio je bil medtem pred izrednim vojaškim sodiščem že obsojen na smrt. — Op. ur.)

Na podlagi tega popisa dogodkov lahko zaznate, da je naša dežela še zelo nemirna, sredi navidez nepremostljivih težav. Molite, da ne pride do najhujšega — do državljanske vojne, ki bi jo komunisti spretno izrabili, ribarili v kalnem ter si slednjič Indonezijo podjarmili. Tedaj bo za misijone strašno težko...

Katoliška Cerkev želi, da bi čimprej vse človeštvo postalo eno samo božje ljudstvo. Zato se trudi, ne samo spoznati kulturo misijonskih narodov ter jo spoštovati, temveč tudi bogatiti to kulturo z nadnaravnimi vrednotami milosti ter jo tako prepojit, da bo mogla reči s sv. Pavlom, da je „vsem postala vse“.

Pavel VI., 11. oktobra 1966.

IZ MISIJONSKEGA ZALEDJA

MATI MISIJONARJEV

Iz drugih narodov smo v svoje nabožno časopisje vnašali družinske zglede in kot čudež krščanskega življenja navajali primere, ko je iz ene same družine izšlo pet ali šest duhovnikov in redovnikov. Slovenci bi mogli danes iz svojega naroda poiskati družine, ki so dale vrsto otrok v izrečno službo Bogu. Med njimi pa je nedvomno na prvem mestu Žužkova družina, ki danes šteje trinajst živih otrok in med njimi osem v cerkveni službi: štirje fantje so jezuitje, štiri dekleta pa redovnice. In ker so trije fantje duhovniki vzhodnega obreda, tri sestre pa članice Družbe misijonskih zdravnic, lahko rečemo še več: Žužkova družina je dala šest misijonarjev.

Oče Žužek je bil znan kot socialni delavec. Moral je z vso družino v begunstvo. Lahko si predstavljamo, kakšno skrb si je naložil. Ko so prišli v Argentino, je svojim otrokom ustvarjal bodočnost. A že leta 1952 se je za vedno od njih poslovil. Po moževi smrti je ostala sama z otroki gospa Žužek.

Njej se še danes leta ne poznajo. Srebrnosivi lasje sicer pričajo o njeni starosti, a obraz je poln svežine. Preprosta pa močna vera, neiskana pa vesela volja, delavnost in ljubezen do otrok, vse to je zarisalo v njen obraz črte svetopisemske žene. Ne toži, ne obupuje, preprosto božjo voljo izpolnjuje in se veseli uspehov svojih otrok.

Letos je bil njen trud obilo poplačan. Ko je šla v Rim na nova mašo svojega četrtega sina duhovnika, se je zbralo ob njej osem otrok. Prišel je najstarejši iz Slovenije, prileteli sta obe misijonarki iz Pakistana in Afrike, drugi, jezuit Ivan je itak v Rimu, najmlajši pa se je iz Holandije pripeljal z vlakom. Na pot pa jo je spremljal eden od treh sinov, ki ob njej žive v Buenos Airesu.

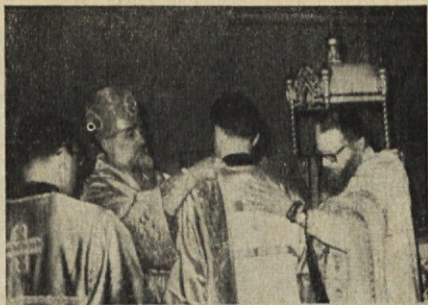
Najmlajši med jezuiti, p. Roman, je bil posvečen lani 26. junija po vzhodnem obredu. Preden pa je bila mati pri novi maši najmlajšega, pri kateri so se vsi zbrali, je bila prej na „novi maši“ svojih prvih treh sinov. Kajti prejšnja leta ni premogla dolge poti, da bi bila ob sinovih novomašnikih. K najstarejšemu, ki je bil posvečen v Jugoslaviji, pa itak ni mogla. Po novomašni slovesnosti p. Romana, 29. junija, pa je bila vsa družina sprejeta v poljavni avdienci pri svetem očetu. Kakor vedno je preprosta stala pred Pavlom VI. Najprej ji je jezuit Ivan razlagal papeževe besede. Ko je pa mati sama na njegov namig spregovorila nemško, ji je tudi papež v nemščini odgovoril in jo prosil, naj moli zanj. Kdo bi ji mogel na zemlji dati večje priznanje kot sveti oče, ki se ji je zahvalil, da je dala Cerkvi osem otrok. Vsem, posebej pa njej, materi

*Novomašnik p. Roman Žužek s sestrama misijonarkama s. Dominiko
in s. Agnes*

PRIZORI Z NOVE MAŠE

P. Roman Žužek DJ je bil posvečen po vzhodnem obredu. Slika kaže škofa, ki ga posvečuje, in na desni p. Romana duhovnika vzhodnega obreda

Novomašniku po starem slovenskem običaju deklica izroča novomašni križ

Trije obrazi: na levi p. Roman Žužek DJ, v sredi sedi gospa Žužkova, mati misijonarjev, ob njej pa je m. Dengel, ustanoviteljica Misijonskih sestrá zdravnic

P. Miha Žužek DJ, najstarejši sin, zdaj predstojnik slovenskih jezuitov v domovini, in njegova sestra s. Dominika, misijonarka v Pakistanu

Gospa Žužkova govori s svetim očetom; ob njej sinovi in hčere

misijonarjev, bodo te minute nepozabne. Iz Rima je z novomašnikom šla domov in je bila v Dobrepolju slovesna nova maša, kakršne zlepa ne pomnijo.

Ker je hotela na tej poti videti vse svoje otroke, sta se s sinom inž. Lojzetom preko božje poti v Lurdu odpeljala v Združene države, da v Filadelfiji obiščeta Silvo, ki se v centralnem zavodu misijonskih zdravnic pripravlja na bodoče misijonsko delo. Že v Rimu je bila gospa Žužek poseben predmet pozornosti m. Dengel, ustanoviteljice te moderne misijonske zdravniške družbe. Prav tako je bila kot „član mlade misijonske družine“ sprejeta v Filadelfiji. Nato sta odletela v Brazilijo. Tam deluje sin Niko, jezuit vzhodnega obreda, med Rusi, in hči Majda, zdaj m. Cecilija, uršulinka. Tako se je po dolgem času pozdravila z vsemi svojimi otroki.

Bilo je pravo misijonsko potovanje, saj je mati misijonarjev obiskala svoje misijonarje.

Bog ji je dal petnajst otrok, a prvi dve dekleti sta v detinstvu umrli. Kljub vojni, revolucionarni dobi in kljub begunstvu pa so vsi ostali dorasli in dosegli akademsko stopnjo izobrazbe. Po vrsti si slede takole:

Majda, zdaj m. Cecilija, uršulinka v Braziliji;
 Miha, jezuit, zdaj predstojnik distrikta jezuitskega reda v Sloveniji;
 Janez, jezuit vzhodnega obreda, zdaj profesor na Vzhodnem in-
 titutu v Rimu;
 Niko, jezuit vzhodnega obreda, zdaj v ruskem zavodu v Santosu,
 v Braziliji;
 Janja, zdaj s. Agnes, zdravnica misijonarka v Keniji, Afrika;
 Rezka, zdaj s. Dominika, zdravnica misijonarka v Pakistanu;
 Lojze, inženir, uslužben pri Shellu v Buenos Airesu;
 Silva, farmacevtka, zdaj pri misijonskih zdravnicah v Filadelfiji;
 Tone, advokat, v Buenos Airesu;
 Božo, profesor v Buenos Airesu, edini poročen;
 Roman, jezuit vzhodnega obreda, končuje študije v Rimu;
 Stane, doktor kemije v Buenos Airesu;
 Andrej, diplomiran geolog, na specializaciji v Holandiji.

To so „žive litanije“ matere misijonarjev. Z vsakim je živela vso dobo njegovega razvoja. Za vsakim je trepetala zlasti v letih begunstva. Z vsakim živi danes in spremlja njegovo delo. Morda se tudi ob vsakem pomlaja in je v tem njena skrivnost, da se ob tolikih otrokih ni postarala. Končno pa je zgodba vsakega njenih otrok prepletana z njeno molitvijo.

Če se je sam papež zahvalil gospe Žužkovi za osem otrok, ki jih je darovala Cerкви, potem se moramo tudi mi njej in Bogu zahvaliti, da je naš narod počastila s tem čudovitim zgledom, ki je vreden, da si ga vsi katoliški narodi prepíšejo za svoje nabožne, družinske in misi-
 jonske liste.

F. S.

MISIJONSKA NEDELJA

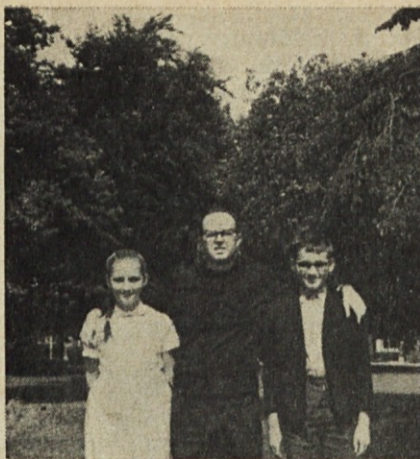
Ni župnije, kjer ne bi na ta ali oni način proslavili misijonsko nede-
 ljo. Bila je prva po sklepu koncila,
 zato je gotovo globlje segala v duše
 vernikov. Nimamo poročil iz vseh
 strani, da bi mogli izčrpno podati
 sliko, kako so ta praznik tudi izven
 cerkve v posameznih slovenskih sre-
 diščih obhajali. Nekaj poročil pa smo
 prejeli in ta naj bodo zapisana kot
 dokaz, da se misijonske pobude zno-
 va oživljajo med nami.

ANGLIJA

Lani so Slovenci v Angliji imeli to
 prednost, da se je med njimi mudil in

na svoj misijon pripravljaj p. Jože
 Kokalj DJ. Njegove navzočnosti je
 bila deležna slovenska skupina v Bed-
 fordu in od tam smo prejeli tole po-
 ročilo:

„V angleškem mestu Bedford nas
 je okrog šestdeset Slovencev in razen
 res zelo redkih izjem, smo vsi redni
 obiskovavci nedeljske maše. Zdelo se
 nam je, da ne bi bilo prav, če bi
 prva pokoncilna misijonska nedelja
 šla mimo nas brez proslave. Čeprav
 nas je malo, smo vendarle organizirali
 misijonsko prireditev z misijonsko
 tombolo. Prireditev je pokazala, da
 je misijonska zavest med nami še ži-
 va. Vaša prošnja, naj podpremo Ka-

P. Jože Kokalj DJ z dvema članoma znamkarske akcije v Bedfordu (Anglija)

toliške misijone, nam je dala posebno pobudo. Tudi mi želimo s svojimi skromnimi močmi podpreti vaše delo v korist slovenskih misijonarjev.

Na sporedu je bila najprej sveta maša, ki jo je daroval p. Jože Kokalj DJ, ki se med nami pripravljala na odhod v afriške misijone v Zambijo. Po maši smo se v dvorani zbrali k predavanju. Bilo nas je 48, kar pomeni, da nas je prišlo več kot dve tretjini vseh bedfordskih Slovencev. Predavatelj p. Kokalj je najprej razlagal, kako je koncil pričel novo misijonsko dobo. Odgovoril je namreč na dve temeljni vprašanji: „Zakaj misijoni“ in „Kdo naj bo misijonar“. Vsak katoličan mora izpolniti svojo nalogo v misijonskem naporu Cerkve. Zatem je pater spregovoril o slovenskih misijonarjih. Na koncu pa smo se porazgovorili predvsem o dveh konkretnih vprašanjih: o novih naročnikih Kat. misijonov, in znamkarskem krožku. Doslej smo imeli naročenih le šest izvodov za vso Anglijo. Z veseljem vam sporočamo, da smo na misijonsko nedeljo pridobili štiri najst novih naročnikov. Nekaj pa jih

upamo pridobiti še v bodočih tednih. Ustanovili smo tudi znamkarski krožek slovenskih otrok v Bedfordu. Znamkarsko akcijo bo vodilo osem šolarjev, vsak v svojem okolju: Franček, Mihec, Štefan, Jožica, Anica Olga, Vilma in Veronika.

Proslavo smo zaključili z misijonsko tombolo, ki je vzbudila živo zanimanje in sodelovanje Slovencev v Bedfordu. Izkupiček smo namenili K. misijonom. Iz tombole smo nabrali 18 dolarjev, za naročnino Kat. misijonov pa smo zbrali 64 dolarjev.

Misijonsko prireditev s tombolo mislimo v novembru prirediti tudi za Slovence v Londonu.

Tako misijonska nedelja pomeni novo spodbudo za misijonsko sodelovanje Slovencev v Angliji. Bogu hvala za to!“

BUENOS AIRES

O tukajšnjih misijonskih proslavah smo poročali že v zadnji številki lista. Pač pa se moramo danes vsaj nekoliko še ustaviti ob lepo uspeli misijonski igri „Tri modrosti starega Wanga“. Slovensko gledališče, ki je igro uprizorilo, je izdalo Gledališki list, ki je ves posvečen temu misijonskemu oderskemu delu, podaja pa tudi sestavek o dosedanjih misijonskih igrah, ki ga tu ponatiskujemo, ker našteva in označuje posamezna dela.

Ko čujemo ali beremo: misijonska igra, nam stopijo najprej pred oči igrice, ki smo jih kot otroci radi gledali in igrali: Umijmo zamorčka, Indijski siroti (to je napisal celo F. S. Finžgar in je izšla skupaj z drugim prireditvenim gradivom v knjigi Misijonska prireditev pred kakimi 40 leti v misijonišču Groblje), in druge, ki se imele namen med otroki širiti misijonsko misel, a so le redko imele kako literarno vrednost in še manj so njih uprizoritve predstavljale odrsko umetnost. Istega značaja, a ne brez misijonsko vzgojnega pomena, so igrice, ki smo jih gledali tu v Argentini:

(nadalj. stran 48.)

Vse dogajanje igre „Tri modrosti starega Wanga“ spremlja tolmačenje dveh zgodovinarjev. Prizor nam kaže, kako jima zli duh sugerira, v kakšnem duhu naj zabeležita gotove odločilne momente zgodbe.

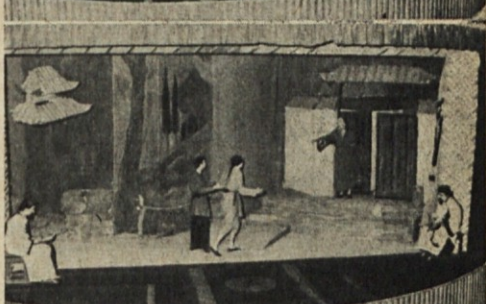
Po zločinu se Wangov učenec pojavljuje med krščansko srenjo pred Wangovim porušanim domom. Gre za to, ali mu bo Wang odpustil. „Kristijan si, odpuščaš!“ ga je opozoril misijonar.

Wang je morilcu svoje družine odpustil, a morilec tega ni mogel verjeti. Šele po treh mesecih je zmagala milost v njem, da je verjel v resničnost krščanske ljubezni in odpuščanja in poprosil misijonarja za krst...

Zadnji prizor, ko Wang, premagan od milosti božje, potem ko je morilcu odpustil, le-tega sprejme celo za svojega duhovnega otroka in mu je krstni boter. Morilec pa postane — novi misijonar, rekoč: „Kitajski Cerkvi sem vzel 100 njenih otrok, vrnil ji jih bom 1000...!“

Celotna skupina sodelavcev igre ob nje koncu, ko se jim predsednik Slovenske misijonske zveze za opravljeno veliko misijonsko delo zahvaljuje. Predstava se je vršila na odru dvorane Slovenske hiše v Buenos Airesu, ki postaja res reprezentativna.

Šv. Tarcizij (p. Krizostom OFM) in Za velikim vzorom (France Kunstelj) in druge.

Pomembne misijonske igre so življenjepisne, na primer o misijonarju Baragu. V Ljubljani je na prošnjo organizatorjev Baragovih proslav pred 25 leti celó osebe dramskega gledališča uprizorilo Plestenjakov „Baragov križev pot“ in Darine Konc „Ob Veliki reki“, v opernem gledališču. Prva je prikazala Barago v domovini, druga pa med Indijanci. Obe sta izšli v knjigi Baragova proslava, izišli v Grobljah prav tedaj. Literarno revni deli sta bili vsaj gledališko zadosti dobro obdelani, v kolikor se sploh more literarno slabo pisano delo umetniško dobro predstaviti... V Argentini je Nikolaj Jeločnik pripravil marsikatero delce za Baragove proslave, a veliko njegovo odrsko delo pa je bil odrski oratorij „*Eno samo je potrebno*“, ki ga je sam napisal in režiral in je pomenil velik korak naprej v odrskem obdelovanju Baragovega življenja, zlasti še, kar so uporabljani kot izrazno sredstvo tudi govorni in koreografski zbori.

Isti je že v domovini predelal za oder režiral in igral roman „Puščava bo cvetela“, ki že zadeva v jedro misijonskega problema: sodelovanje milosti božje in človeške osebe pri spreobrnjenju v misijonih. Podobno temo obravnava tudi Zorka Simičiča dramatisiran Prešernov „Krst pri Savici“, iz časov početkov pokristjanjenja Slovencev. V obeh primerih žanje milost izreden uspeh: ne le spreobrnitev, ampak tudi posvetitev spreobrnjenca misijonskemu delu. Vprašanje delovanja milosti okrog poklica je tudi središčni problem misijonske igre „Gospodova ura“ (prevod iz italijanščine), kjer gre za zmago milosti ne toliko v duši misijonskega kandidata, ampak v srcu in spoznanju njegovega očeta (uprizorila igralska družina Slovenske vasi, v režiji Ludvika Štancerja.

Spet druga vrsta misijonskih iger se nam je predstavila z „Kdo bo plačal“, tudi prevod iz italijanščine, ki

jo je režiral Ludvik Štancer. Slika košček vsakdanjega misijonarjevega življenja, njega sladkosti in bridkosti. Vse bolj močne doživlja misijonarja iz pol misijonskega področja v Boliviji smo doživljali v igri „Viharji v dušah“ v režiji Maksa Borštnika: misijonarjeva dobrota premaga ledeno trdo srce zločinca, njegovega lastnega brata. V to vrsto iger, ki slikajo moč krščanske ljubezni v življenju novospreobrnjenec, spada tudi Henri Gheonova zgodovinska misijonska drama „Tri modrosti starega Wanga“ ki je to pot že drugič igrana tu.

Gotovo najbolj misijonske so pa igre, ki nam predočijo globino misijonske problematike. „Tujec“, enodejanka, ki je bila prevedena že pred 25 leti in je doživela prvo uprizoritev v Buenos Airesu: Japonci došlega misijonarja zapro in more do smrti misijonariti na japonski zemlji samo s trpljenjem odvzete svobode. Nepozabna nam bo ostala Hochwälderjeva zgodovinska drama „Kakor v nebesih itako na zemlji“, ki smo jo v odlični režiji Maksa Borštnika gledali v Buenos Airesu pred nekaj leti; obravnava problem misijonske upravičenosti in koristnosti jezuitskih redukcij med Indijanci v Paragvaju. Dramatik analizira pred nami eno bistvenih vprašanj misijonstva: o potih, sredstvih in ciljih misijonske akcije.

Kratko, le po spominu smo navedli nekatere najnovejše misijonske igre, ki smo jih doživeli v Buenos Airesu in preje v domovini. Zaključek: Čim bolj literarno bogato je delo in čim bolj umetniško je predstavljeno, tem bolj ga doživljamo tudi misijonsko. Načelo in vodilo: čim višjo umetnost tudi v oblikovanje misijonske problematike sveta.

Letošnja uprizoritev „Treh modrosti“ kot pred leti je pritegnila. Pod skrbnim vodstvom g. Maksa Borštnika, ki je igral Zlega duha, in v scenografiji g. Frida Beznika, ki je igral vlogo misijonarja, je v vlogi Wanga nastopil vsem Slovincem v Argentini dobro znani in priljubljeni

igravce g. Willenpart. Ob njih so se nanizali že dolgoletni misijonski sodelavci: gg. Miha Gaser, Ciril Markež, Lojze Rehelj, Ciril Jan, Tone Mizerit in kdo bi naštel še vsa druga imena sodelavcev od šepetalke in tehničnega vodje do izdelovavk oblek in igravcev v množici. Vsak je doprinesel svoj delež, da je igra bila v dostojni obliki trikrat odigrana in je segla globoko v srca ter občinstvo spomnila prav na tisti del misijonskega sveta, ki je trenutno v najhujšem trpljenju, Kitajsko. Prepletanje misterija z resnično zgodbo, vzeto iz boksarske vstaje, je vsaj simbolično prikazalo to, kar se že leta dolgo na grozoten način pa v vse večjem razsežju ponavlja na Kitajskem. Henri Ghéon je po pripovedovanju slovitega misijonarja Lebbeja, ki že dobiva vzdevek „apostol Kitajske“, na svoj način v obliki misterija zajel to resnično zgodbo in jo podal celo z zgodovinskimi imeni. Zato je pristna, polna krvi in duha, močna v svoji misterijski preprostosti in učinkovitosti s svojo močno idejo vere in odpusta s čajačoče ljubezni, čeprav je morda kot dramsko delo prav po tej misterijski preprostosti modernemu človeku nekoliko odmaknjena. Pred igro je na Misijonsko nedeljo imel priložnostni govor urednik „Katoliških misijonov“ č. g. Franc Sodja CM. Mirno lahko rečemo, da je bila misijonska nedelja letos v središču zavesti slovenske srenje v Buenos Airesu, saj je s predavanji po posameznih naseljih in s to glavno prireditvijo zajela 1000 ljudi.

KANADA

Po vseh skupinah, zlasti po štirih župnijah, ki jih vodijo lazaristi, je vsako leto vsaj kako misijonsko predavanje ob priliki misijonskega praznika. Posebno živa pa sta dva krožka: pri Mariji Pomagaj v Torontu in Montreatu, kjer se misijonski prijatelji predvsem zavzemajo za Madagaskar in misijonarja Štanteja.

Dobili smo poročilo iz Toronta. Tam je še ostal živ spomin na pokojnega

brata Cirila Verdника, ki je bil dolga leta duša misijonskega krožka. Ko se je bilo bati, da bo po njegovem odhodu krožek zaspal, nas je veselo presenetilo poročilo, ki ga je poslal sedanjí predsednik krožka g. Jakob Kvas. Ne razberemo iz poročila, a verjetno je prav on dal spet nov zagon krožku. Njegovo poročilo:

V pripravah na misijonsko nedeljo smo organizirali misijonsko tombolo. Hodili smo od hiše do hiše, zbrali dobitke in prodajali srečke. Nabralo se je sto majhnih dobitkov in štirje veliki. Ker so se istočasno prodajale srečke še za dve drugi žrebanji, smo prodali kart manj, kot smo pričakovali. A kljub temu se je dvorana napolnila. G. Lenček v zadnjem pismu omenja, da mislite v Buenos Airesu s tombolo zbrati 2.000 dolarjev za misijone. Pri nas se bomo morali zadovoljiti z nekako četrtno tega.

Na misijonsko nedeljo smo zraven jutranjih svetih maš z lepo misijonsko pridigo imeli popoldne ob treh uro molitve. Ob petih smo pa začeli s prireditvijo v dvorani. Program je bil kratek. Najprej pozdrav, nato govor g. Časla CM, ki je duhovni vodja krožka. Prikazal je delo in potrebe naših slovenskih misijonarjev. Nato je sledila tombola. Vse, tudi zabavo igre smo hoteli posvetiti enemu cilju: misijonom.

Z velikim lepakom smo napravili tudi malo propagande za „Katoliške misijone“. Na lepak smo pritrtili zadnjo številko Katoliških misijonov, spodaj pa dali nekaj letnikov na ogled. Zraven je stala ena naših mlajših kandidatinj krožka s pripravljeno polo, ako je kdo hotel poravnati naročnino ali darovati za sklad. V tem ni bilo veliko uspeha, a to bo naša naloga bodočih mesecev.

Treba je dati priznanje in pohvalo vsakemu članu krožka, ker so se vsi, vsak po svoje, ne da bi jih kdo priganjal, trudili, da bi stvar čim boljše uspela. Krožek ima trenutno 17 odraslih članov ter 8 mlajših kandidatov (od 10 do 13 let starosti). Mislim, da niso premladi; naj se počasi uvajajo v misijonsko delo. Mor-

Kvasova družina v Torontu. Oče je predsednik misijonskega krožka pri Mariji Pomagaj, najstarejša hčerka Lilijana pa je poverjenica misijonske znamkarske akcije. Bo to bodoča družina misijonarjev in misijonark?

da bo te vrste delo le vzbudilo kak poklic. Vsekakor jim bo dalo večjo razgledanost, da bodo znali misliti tudi na potrebe drugih.“

Krožku v Torontu želimo veliko lepih uspehov, najbolj pa tega, da bi iz njegove srede izšli misijonski poklici. Sicer je misijonska misel po koncilu nekaj tako pristno katoliškega, da bi morala biti v vsakem verniku in bi jo moralo dihati že redno župnijsko življenje. A duh koncila prodira počasi med nas. Zato so krožki še in prav zdaj potrebni, da to misel širijo. In kaj je bolj posrečeno kot misel, ki jo je zapisal g. Kvas: naj se mladina vrašča v to delo in prepaja s to miselnostjo. Prav tega nam je treba ne le v Torontu in ne

le v župniji Marije Pomagaj, ampak v sleherni slovenski koloniji v svetu. Potem smemo upati, da se bodo vrste slovenskih misijonarjev pomnožile.

GORIŠKA

Misijonski sodelavci na Goriškem in Tržaškem so že od nekdaj znani kot misijonski delavci, zlasti poznajo njihovo gorečnost slovenski misijonarji. Iz Gorice se nam je oglasil slovenski dušni pastir dr. Humar in poslal lepo poročilo o tamkajšnji misijonski nedelji. Objavljamo ga dobesedno.

„Za misijonsko nedeljo letos nismo mogli, na žalost, dobiti nobenega pra-

vega misijonarja, kot se nam je navadno posrečilo pretekla leta, ko smo imeli v gosteh g. Rudeža, g. Kladnika, br. Kerševana in druge misijonarje ali misijonarko. To smo živo občutili in zato tu javno priporočamo našim misijonarjem, naj svoje „počitnice“ v Evropi uredijo tako, da bo vsako leto kdo v Evropi za misijonsko nedeljo. Obisk misijonarjev, posebno za misijonsko nedeljo, zelo življa misijonsko misel med našimi verniki. Vendar smo kljub temu obhajali letošnjo misijonsko nedeljo z dobrim uspehom.

Po vseh naših cerkvah se je pri slovenski službi božji prodajala brošura „Misijonska nedelja“, ki jo je uredil g. Jurak. Tudi letos je bila zelo bogata in pestra ter zanimiva posebno zaradi poročil in člankov naših misijonarjev, ki pri vsem svojem obilnem delu najdejo še vedno kaj časa, da pošljejo kako poročilo v Evropo. Verniki „Misijonsko nedeljo“ radi kupujejo in je večkrat edino misijonsko branje, ki pride v hišo, saj vsi niso naročeni na „Katoliške misijone“ in tudi ne na „Katoliški glas“.

Poleg tega se je vršila nabirka za misijonske družbe, kot je to predpisano za vso Cerkev. V tem oziru moramo pohvaliti slovenske vernike, ker so v škofijskem merilu na prvih mestih, morda celo na prvem, če računamo na število vernikov in na darove, ki jih vsako leto zberajo v sklad za slovenske misijonarje.

Denarni nabirki so bile namenjene tudi razne prireditve. Osrednja je bila v Gorici v dvorani Katoliškega doma. Tu je Marijina družba in Zveza slovenske katoliške prosvete naštudirala igro in pripravila bogat srečolov. Igrali so Mauserjevega „Kaplana Klemena“. Igralci so igro dobro naštudirali in jo doživeto podali. Tudi kulise na odru so pripomogle k uspehu. Občinstvo, ki je dvorano napolnilo, je odhajalo domov zadovoljno zaradi obilnih dobitkov na srečolovu. Naslednjo nedeljo, na praznik Kristusa Kralja se je igra s srečolovom ponovila.

Tudi na deželi so imeli misijonske prireditve. Omenimo naj Doberdob in pa Štandrež. V teh dveh župnijah imajo župnijske dvorane in zato tudi možnost za prireditve. Tako se potrjuje dejstvo, da so župnijske dvorane za vse koristne, tudi za misijone.

Lepo uspeva tudi nabirka za slovenske misijonarje. Le tega ne moremo doseči, da bi se dvignilo število naročnikov za Katoliške misijone. To je zmeraj na isti višini. Morda bo ta poziv opogumil kakega bralca, da se še sam naroči.“

Torej: naši misijonarji, mislite tudi na to, kako bi ob pravem času osebno širili med našim ljudstvom misijonsko misel. Vaša osebna pričujočnost gotovo pomeni več kot še taka lepa predavanja, sestavljena iz knjig. In če prinesete s seboj še dobre skiptične slike ali celo lepe filme, bo vaša beseda še bolj globoko segla.

TRST

Za zgled misijonske aktivnosti je bila vedno Marijina družba na Via Risorta. (Trst). Tudi letos je lepo praznovala misijonsko nedeljo. Dr. Prešeren, duhovni voditelj, je že teden dni prej imel predavanje o Afriki in tako pripravil razpoloženje za misijonsko nedeljo. Poverjenica Katoliških misijonov je prebrala več pisem slovenskih misijonarjev, ki so jih družbenke med letom prejele, in tako konkretno pokazala potreba naših misijonarjev. Člani verskih organizacij pa so pripravili misijonsko slavje z dvema modernima misijonskima prireditvama.

Na Opčinah je bila misijonska prireditev v Marijanišču. Obednico dijakov so spremenili v dvorano. Najprej so predvajali film „Molokaj“, ki je v gledavcih vzbudil veliko pozornost in vnel misijonsko gorečnost. Sledila je tombola s sto dobitki. Prinesla je dokaj lep izkupiček 23.000 lir, ki so jih poslali misijonarju Pavlu Berniku.

Misijonsko nedeljo so praznovali tudi rojaki v Minnesoti: Biwabik, Gilbert, Pengilly, zbrani v župniji g. Šuštaršiča v Pengilly. Poročilo je poslala gospa Kristina Medved:

„Kar lepo število se nas je zbralo na praznik Kristusa Kralja. Vsako leto se ta dan spomnimo naših slovenskih misijonarjev. Dolgoletna misijonska delavka gospa Tušar je tudi letos poskrbela, da smo v „železnem okrožju“ pravočasno dobili vabila in spored prireditve. Izredno lepa in sončna nedelja je pripomogla k lepemu obisku. V cerkvi smo najprej imeli slovenske večernice s petimi litanijami, nato pa proslavo v dvorani. Poleg č.g. Šuštaršiča, ki je imel misijonski govor, se je prireditve udeležil tudi č.g. Janez Dolšina. Gospa Tušarjeva nam je razložila misijonske potrebe in vplivala na naša srca, da darujemo za slovenske misijonarje. Tudi Pavel Bajda, predsednik Ligine podružnice v Gilbertu, se je oglasil in v izbranih besedah priporočal, naj bomo velikodušni pri misijonski nabirki. Petje je vodil g. Vilko Kuntara. Gospa Polda Ferkul pa nam je s pomočjo deklet postregla s kavo in pecivom, ki so ga napekle naše gospodinje. Tako je naša misijonska prireditev lepo potekla.“

Ob tej priložnosti so rojaki nabrali za misijone 157 dolarjev. Imena darovavcev so sledeča: po 12 dolarjev so dali družina Frank Vidmar, Biwabik, in družina Stanley Ferkul, istotam; po 10 dolarjev č.g. Janez Dolšina, gospod in gospa Viljem Kuntara (Eleventh), družine John Gruden, Paul Bajda, John Skrbec st., John Tushar, vsi iz Gilberta; po 8 dolarjev, gospa Gertruda Tushar; po 5 dolarjev, č.g. Jože Vovk, g. in ga. Anton Strukelj (Emily), družine Frank Mihelič (Gilbert), Jožef Skorjanc (Gilbert) in Frank Medved (Biwabik); po 4 dolarje družini Mihael Sodnik (Gilbert), Frank Krule (Aurora); po 3 dolarje, ga. Mary Paternost, družini Jože Dolenc ml., Mirko Sešek, vsi iz Gilberta; po 2 dolarja g. Avgust Šuštaršič (Pengilly), družina Andrej Perčič (Biwabik), družina Andrej Pucko (Gilbert), ga. Polda Ferkul, ga. Cilka Zupančič, gđc. Albina Bajda, vse iz Gilberta; 1 dolar pa gospa Jožefa Pristavec iz Gilberta.

MISIJONSKA ZVEZA SE VSEM ZA PRIREDITVE IN DAROVE ISKRENO ZAHVALJUJE IN PRIREDITELJEM ČESTITA!

Ne bodite brezčutni. Molite, pomagajte, pokažite svoje zanimanje za misijone, da boste tako izpričali življenjsko moč naše vere. Ne smemo ostati brezbrizni do problemov in težav, ki mučijo misijonsko Cerkev po svetu, ter pustiti brez pomoči tiste, ki se — prežeti neprestanega heroizma — trudijo za širjenje evangelija in za duhovni, tvorni in družbeni dvig bratov ter sestra različnih jezikov in civilizacij.

Pavel VI., 11. oktobra 1966.

naši misijonarji pišejo

BIRMANIJA

Iz Turina nam je pisal 12. oktobra lani iz Birmanije izgnani slovenski salezijanski misijonski brat JOŽKO KRAMAR:

„Oprostite mi, da se vam tako dolgo nisem oglasil! V nesrečni Birmaniji sem izgubil vaš naslov.

Zadnji dan mojega bivanja v Birmaniji je bil 30. julij 1966. Deželo sem zapustil v družbi še drugih štirih salezijancev, in sicer dveh Italijanov in enega v Birmaniji rojenega mešanca. V Rim smo dospeli 17. avgusta.

Med potjo sem se srečal kar s petimi slovenskimi misijonarji in misijonarkami. Najprej sem obiskal v Bangkoku m. Ksaverijo Pirc in m. Frančiško Novak, uršulinki. Obe zelo uspešno delujeta v zavodu Regina mundi in sta vedno vedri. V Kalkuti sva se večkrat srečala z jezuitskim bratom Lukanom, ki pozna vse kalkutske ceste, vsa Kalkuta pa njega pozna. Blizu Bombaya sem naletel na bratrance Ludvika Zabreta, ki je po krasno opravljenem delu v Sogaya Tottanu, kjer je iz nič ustvaril lepo poljedelsko šolo, prišel kaj podobnega ostvariti tudi v džungli okrog Goe. Hoče dokazati, da se dá ne le puščava, ampak tudi džungla spremeniti v rodovitna rižna polja in sadovnjake. Saj je že v enem letu s svojimi žulji zavaroval pred uničevanjem okrog tisoč akrov zemlje, posejane z rižem in sadnim drevjem; če ne bi zemlje dobro ogradil, bi mu ogenj, opice in ponoči merjasci vse sproti uničili. Hišo si je mojster postavil kar v enem

dnevu, čisto po indijsko: nekaj kolov v zemljo, nekaj prečnih tramov iz trsja in bambusa, potem pa na vse to nabita pločevina. Kakih sten, vrat in oken ni videti; pa se le živi v tej kolibi, ne le on, marveč še en duhovnik. Upata v teku kakih osmih let izvesti še lepše načrte kot pa v znamenitem Sogoya Tottanu. — Prav na dan odhoda sem se srečal v Bombayu tudi s sestro Konradino Resnik, ki kot usmiljeni Samarijan dela v katoliški bolnišnici. Sama sebi ni mogla verjeti, da res lahko slovensko govori.

Drugi dan po prihodu v Rim, ko nam je že bila določena avdiencia pri svetem očetu, dobim iz Turina telegram, da mi je doma umrla sestra, ki je trpela na raku, in da me pričakujejo na pogreb. Še ena žrtev več na tem mojem potu izgnanstva iz misijonov... Po enem mesecu bivanja v domovini me je predstojnik poklical v Turin, da si pozdravim oči in roko, ki sem si jo pred 15 meseci pohabil v Birmaniji. Obenem pa sem vložil prošnjo za odhod na novi misijon v Indijo. Ker mi od tam pišejo, da bo na dovoljenje treba čakati vsaj pol leta, so me predstojniki določili, da ta čas pomagam v Sloveniji, kjer se vse prenavlja, predvsem na področju poklicev! Molimo, da ne pride spet kaka „pozeba“... Med mladino doma je mnogo misijonskih poklicev, saj je iz filozofskega študentata vložilo prošnjo za misijone kar 13 klerikov.

Moj začasni naslov je: Joško Kramar SDB, Rakovnik 6, Ljubljana, Jugoslavija.“

INDIJA

O svojem novem podvigu v Goi piše misijonar LUDVIK ZABRET SDB sam v treh pismih iz leta 1965 in 1966 sledeče:

septembra 1965

„Kot že veste, sem bil v domovini. Po povratku sem se znova naselil za šest do osem mesev tu v Sogoya Tot-tam, nakar pojdem nazaj v Goo. Avgusta sem nameraval ostati malo v Italiji, čakajoč na ladjo ob koncu me-seca, a predstojniki so me takoj z letalom odposlali naprej, da sem že 3. avgusta prišel v Bombay.

Domov sem kljub vsej dobri volji prišel prepozno, kajti mojo nad 84 let staro mamo so medtem že pokopali. Naj v miru počiva! Bivanje v domovini mi je bilo zelo lepo, brez vsakih sitnosti.

Tu v Sogoya Tottamu smo imeli letos med gojenci 12 krstov, na misijonu, kak kilometer proč, pa so so-bratje krstili kar pet družin, kar je veliko bolje kot pa krščevanja posa-meznikov. Sezidali smo v sosedni va-si kapelico, poleg mogočnega pogan-skega templja. Na misijonu samem pa zidamo novo župno cerkev Marije Pomočnice. Začeli smo tudi z akcijo za nakup zemljišča in zidavo kato-liških vasi, kamor mislimo naseliti gojence-sirote, ko pride čas, da se po-roče in si ustanove družine.“

decembra 1965

„Te dni pripravljam razne poljedel-ske stroje in druge potrebne stvari, kajti po novem letu se za stalno naselim na novi postojanki pri Goi. Kot sem vam že pisal, tam priprav-ljamo teren za novo kmetijsko šolo, podobno kot ta tukaj, ki se je tako lepo obnesla. Tu imamo že 150 fan-tov iz treh škofij; pošiljajo nam jih misijonarji sami. So to najrevnejši fantje, ki niso imeli nobene možnosti pouka, niti katekizma ne. Ker so ve-činoma fantje od 13 do 17 let, se mo-rajo pač v teh letih naučiti pisati,

brati, računati in seveda tudi vero-uka. Po tem osnovnem znanju vstopi-jo v našo kmetijsko šolo, kjer študi-rajajo dve leti in nato dobe državno priznano diplomu. Drugi spet gredo v mehanično ali mizarsko delavnico za tri leta, da se priuče vsak svoji obrti. Nekateri so zelo nadarjeni in lepega značaja; take pošljemo v višjo šolo in zanje celo plačujemo, da bodo vsaj nekateri našli duhovniški ali re-dovniški poklic. Sedaj imamo 10 takih fantov v višji šoli kakih 30 kilome-trov od tu. Vsi ostali pa so tu na mi-sijonu, preskrbljeni z vsem in docela brezplačno. Vzdržujemo jih s pridel-ki kmetijske šole. Tako je po 16 letih moje delo tukaj zaključeno. V tem času sem videl to ustanovo rasti kot gorčično zrno... Kjer prej ni niti trava poganjala in je bila sama pe-ščena pustinja, zdaj pridelamo 4000 vreč riža in 3000 vreč ameriških leš-nikov vsako leto. Poleg tega imamo okrog 100 glav živine, ki pa daje le malo mleka zaradi velike vročine in slabe paše, ker ni travnikov v na-šem smislu, kajti trava je tu pritli-kava in raste le kaka dva mesca v letu.

Podobno reč mislimo napraviti tu-di v Goi, kjer bo imela zatočiščče naj-revnejša mladina. Kajpada bo tudi tu treba več let za uresničenje celot-nega načrta. Zavisi pa tudi od tega, koliko bo denarja na razpolago. Božja previdnost nam bo po dobrotnikih tu-di to podjetje omogočila. Saj pri takih ustanovah gre samo za začetno po-moč, ker se pozneje same vzdržujejo in razvijajo ter opravljajo neizmer-no vredno socialno in versko delo med domačini.“

marca 1966

„Po novem letu sem prišel za stal-no v Goo. Delo kar lepo napreduje, čeprav bolj počasi, ker nam primanj-kuje delovnih moči, kajti tu v gozdu so ljudje zelo redko naseljeni. Ker imamo veliko zemlje na razpolago, bomo skušali ustanoviti katoliško va-s s priseljenci, ki nimajo lastne zem-lje. Za to bodo pa potrebna finančna

sredstva, ki jih za enkrat še nimamo. Koliko je zemlje, ki bi lahko rodila riž in druge dobrote, a nimamo denarja, da bi šlo delo hitreje od rok. Treba je najprej posekati gozd in vse skupaj sežgati, ker se drva ne splača voziti ven, saj ni cest in tudi predaleč smo. Potem je treba izruvat vse šture in korenine in zemljo tako zravnati, da na polju stoji voda enakomerno, kajti riževe nasade je treba neprestano namakati. Maja meseca bomo posadili riž na pet hektarjev tako pripravljene zemlje. Pozneje bomo vsako leto površino povečali. Že pred dvema leti smo kar med šture posadili 2000 sadnih drevesc, ki že lepo obetajo. A težko jih je namakati v teh šestih mescih, ko je nebo ves čas jasno ko ribje oko in je popolna suša, dokler junija ne nastopijo monsumski vetrovi, ki prinesejo dež.

Lepo je videti, kako iz vsega sveta pošiljajo živež v Indijo, toda če nič drugega ne bodo pokrenili, bodo Indijci kmalu spet lačni kot prej. Tu je toliko zemlje neobdelane, na tisoče in tisoče hektarjev, ki kličejo po delovnih rokah; dvakrat letno bi jim lahko rodila riž, poleg drugih pridelkov... Edina rešitev je temeljita izraba zemlje: obdelovati to, kar sploh še ni prišlo pod plug, pa zboljšati obdelovanje tam, kjer se že kaj pride luje. Navaditi bo treba ljudi, da bi segli še po drugih sadežih, ne samo po rižu. Predvsem pa bi jih bilo treba navaditi na delo! Če bi pri nas doma tako delali kot tu, bi že zdavnaj od lakote pomrli, zlasti ker imamo še zimo. Čim dlje sem v Indiji, tembolj spoznavam, da je lakote v deželi predvsem kriva ta nedelavnost, neprizadevnost. Če bi vsaj vsak zemljo okrog svoje bajte obdelal, bi bilo čisto drugače. Mi tu smo prišli v puščo in v pragozd, a po treh mescih obdelovanja imamo že tak vrt, da trije od njega živimo; se pač zadovoljimo samo enkrat na teden z rižem, ki ga primanjkuje. Druge dni se pa drugega najemo. Sv. Pavel pravi: Kdor noče delati, naj tudi ne je... V množičnem doživljanju to v Indiji..."

Ó lakoti v Indiji in nje vzrokih pa imamo tudi mnenje misijonarja IVANA KEŠPRETA, salezijanskega brata, ki deluje v Tirupatturju. Že marca lani je pisal:

„Veliko se piše in govori o lakoti v Indiji. Res je veliko ljudi, ki trpe pomanjkanje. Nekaj vzroka za to je pomanjkanje dežja, še več pa slabo gospodarstvo in celo 'črna borza'. In če bi bili ljudje malo bolj pravični, bi mnogim ubogim ne bi bilo treba stradati. Papežev poziv je naletel na lep odmev v Evropi in drugod. Z vseh strani sveta pošiljajo živila. Mesto Turin npr. je zbralo okrog 100 ton hrane, ki so jo z letali prepeljali v Indijo. Izročili so živila salezijancem, da jih razdele. Vendar je pri stvari težava, na katero darovavci niso mislili: kako dati ljudem hrano, ki je niso vajeni? Prišlo je veliko konzerviranih živil, marmelade in podobnega. Ljudje bi pa radi riž... Evropsko pripravljena hrana jim ne gre. Vlada veliko propagira med ljudmi pšenico, a vsaj tu na jugu je le malo uspeha. Od rojstva so vajeni riža in zdaj se ga ne morejo kar čez noč odvaditi. Med našimi semeniščniki smo pa že uvedli polovico rižne polovice pšenične hrane.“

Junija lani spet piše, zahvaljujoč se za prejeto pomoč:

„Prav lepa vam hvala za poslani dar! Uporabili ga bomo za novo malo semenišče, ki ga nameravamo začeti zidati sredi julija v Tirupatturju. Dosedanje poslopje moramo vse odstopiti našim klerikom, ki bodo po končanem filozofskem študiju začeli študirati tudi svetne vede na tukajšnjem univerzitetnem kolegiju. Od bodočih duhovnikov Cerkev zahteva vedno večjo izobrazbo. Pa tudi pod družbenim vidikom je to važno, saj je glavno naše delovanje med mladino po šolah, ki jih imamo v Indiji toliko.“

Spet smo pričeli šolsko leto. Mladina je znova napolnila hišo z živčavom. Tu pa tam se na mladem licu utrne še kaka solza domotožja, ven-

dar se bomo kar hitro navadili drug drugega. Najteže si je zapomniti imena vseh teh fantov. Ker so njihova družinska imena predolga, navadno uporabljajo le kratice, npr. P. K. Thomas, K. U. Abraham ip. Zelo zanimivo je, da jim zelo ugajajo imena iz stare zaveze kot Izak, Jakob, Job, Abraham. Posebno veliko imamo pa Tomažev in Matejev. Kadar godujejo, nas pravočasno na to opozore, da jim lahko potem čestitamo...

Pred mesecem dni je nenadoma umrl moj dosedanji predstojnik. Zdi se, da ga je pobrala kolera. Ni bilo pomoči, čeprav so se vsi zavzeli zanj. Po rodu je bil Švicar, ravnatelj nad 25 let, pa moram reči, da nisem nikoli opazil, da bi se razjezil. Vzgojil je veliko domačih duhovnikov in ganljivo je bilo, kako so se poslavljali od njega, ko je ležal na mrtvaškem odru."

Od brata JANEZA UDOVČA DJ pa imamo še iz leta 1965 pismo, ki ga še nismo objavili:

„Moja glavna napaka je počasnost v pisanju pisem. A to pot me priganja Vaša dobrotljivost, da se vam zahvalim za dar 50 dolarjev. Bog plačaj vsem dragim rojakom, ki ne pozabijo na nas misijonarje!

28. avgusta dopolnim 70 let in 37 let misijonarjenja v Indiji. Zdravje je še kar precej trdno, sveda moram goltati zdravila, ker imam precejšen pritisk krvi. S sedmimi križi na hrbtu pač ne morem več toliko delati kot včasih, a vendar brez dela nisem nikdar. Moja glavna skrb je vrt in pa pomoč našemu hišnemu ekonomu.

Zdaj je moj najbližji sosed o. Lojze Demšar v Kurseongu, kjer opravlja službo „ministra“. Tam je bogoslovje za naše mlade misijonarje jezuite, naj že so iz Indije, naj že pridejo iz Evrope, Amerike ali od drugod. O. Demšar pride večkrat sem v Dardželing službeno, pa zraven še malo po naše pokramljava.

Mi smo sedaj sredi tropske deževne dobe, ki bo trajala do konca ok-

tobra. Ne da se nikamor iz hiše brez dežnika. Po koncu deževne dobe pa nastopi 4-6 mesečna suša...

Naše misijonske vrste se redčijo; po večini smo že vsi nad šestdeset let. Mlajših moči ni in ni na pomoč. Seveda bi mnogi radi prišli, a ne dobe vizuma. Naše vrste bodo morali izpolniti domači duhovniki, ki pa se le počasi množe.

Nekaj škofijskih bogoslovcev se pripravljaj na delo za ta del škofije. Družbeni naraščaj pa je pretežno iz Kanade. Glavno naše delo so šole, kajti z direktnim spreobračanjem moramo biti zelo previdni. Jezuiti smo prevzeli šolo tudi v Butanu, ki je zelo primitivna dežela. Tudi vedni nemiri nam otežkočajo delo. Malo je še prometnih sredstev in potov, da o cestah sploh ne govorim. Večinoma je treba potovati na konju."

Oktober meseca lani pa piše o naj-novejšem č.g. Wolbangu v ZDA:

„Na praznik Sv. rožnega venca je bil tu posvečen v duhovnika eden od fantov iz naše služabniške vasi, katerega sem več let vzgajal in je bil moj učenec v vaški šoli. Kajpada ni član naše družbe, marveč svetni duhovnik za domačo škofijo. Ker je bil to prvi duhovniški poklic iz te vasi, je bilo praznovanje toliko slovesnejše. Naš prvi darželinški škof ga je posvetil tu v Dardželingu, v našent kolegiju. Ljudi je bilo toliko, kot jih nihče ni pričakoval, cela vaška župnija. V veliko tolažbo in uteho mi je bil ta praznik."

Z misijona, na katerem je dolgo vrsto let pred smrtjo deloval pokojni o. Viktor Sedej DJ in za njim nekaj let o. Jože Cukale DJ, nam piše brat LEOPOLD VIDMAR DJ, ki je bil za časa o. Cukale tam. Njegovo pismo je iz decembra 1965. Tole piše:

„Sram me je, da se vam nisem še nič javil. Bil sem pa letos zelo zaposlen. Zidali smo sestrski samostan. Sestre so tu res zelo potrebne, kajti ženski svet na tem misijonu je povsem

BOŽJIM ŽANJCEM

Vi: z božjo stajo
jagnjet tam pod Himalajo,
tam, kjer sveta
reka Ganges je spočeta;
vi: v žoltem pesku
Afrike, v ognjenem blesku
žgočih dni,
koder vsak razcvet medli;
vi: tam, kjer sonce
v cvetje češenj in Japonce
kras razcveta
zlatega v njih svilo vpleta;
vi: sred smehljajev,
ki vas leha
božje žetve ne upeha;
vi: na vseh krajih,
v templjih ali svetih gajih,
strite greha
moč, — kot božjih Ran uteha.
Odprite vrata
milosti! Kot reka zlata
naj kali
rajske v srcih prebudi.
Src vaših žrtve
obude naj duše mrtve, —
moč Krvi
božje v njih naj zaživi,
da v Bogu zbrana,
Kristusu in Cerkvi vdana
ljudstva vneta
bodo večnih muk oteta.

Bogdan Budnik

VINKO ŽITNIK

zanemarjen. A pristop k njim imajo samo sestre. Po ženah pričakujemo izboljšanje cele župnije. Saj kakršna je mati v hiši, takšna je cela družina...

Zidati tu v Bodipurju je pa tudi pravi glavobol. Saj ni nikakih potov, zato je dovoz gradbenega materiala ves le po čolnih in pa na glavah. Sem pa skoraj sam za vse: arhitekt, inženir, gradbenik, delovodja in delavec... Ni mi treba še dodajati, da smo na misijonu zaradi zidave samostana precej globoko zlezli v dolgove. Vsaka pomoč bo dragocena. Srčno se vam zahvalim za oba prispevka, ki sem ju prejel po o. Ehrlichu, 45 in 50 dolarjev. Zelo so nam ti dolarčki prav prišli, ker je bilo tu le-tos silno pomanjkanje vsega. Sedaj je rižna žetev, ki sicer ne obeta prida, a bo prinesla vsaj za nekaj mesecev olajšanje v domove."

Iz Kurseonga se nam je oglasil o. LOJZE DEMŠAR DJ, sredi leta 1966. Njegovo pismo se glasi:

„Oprostite, da sem tako nevhvaležen in se vam šele danes zahvalim za pomoč, ki ste mi jo poslali. Večkrat sem vam mislil pisati, pa saj veste, kako je v veliki hiši: zmeraj kaj vmes pride...

Skoraj celo leto sem že tu v Kurseongu, na podnožju Himalaje, kjer sem bil pred 25 leti posvečen. Precej misijonskih potov sem opravil v teh 25 letih. Nekaj sobratov sem že videl umreti medtem. Najbolj mi je hudo za o. Sedejem, s katerim sva skupaj delila križe in težave toliko let.

Mi se staramo, novih moči pa ni. Najmlajši je še o. Jože Cukale, ki je samostojen na svoji fari. Drugi smo razkropljeni po širni Bengaliji. Stanko Poderžaj organizira visoke šole; Janez Ehrlich ureja knjižnico na univerzi sv. Frančiška, jaz sem pa tu za ekonomista velikega našega bogoslovja v Kurseongu. Bratje sodelujejo po raznih hišah in ustanovah. Od nas doslej še nihče ni šel pogledat v domovino. Nekaj govori o. Stanko, da

bo šel drugo leto na jubilej svojega brata župnika. Tudi jaz bi rad šel z bratom iz Kanade skupaj pogledat domov... a ne vem, če bo kaj, ko je pa treba prej toliko letati po uradih za razna dovoljenja in potrdila. Pokojni o. Viktor Sedej je šel domov, da, a ob potovanju v Evropo iz zdravstvenih razlogov; žal mu tudi to ni pomagalo.

V dvanajstih mescih svoje službe tu sem mogel le enkrat samkrat v Kalkuto po opravkih, tako sem zaposlen. Imamo v zavodu 100 bogoslovcev, pa kakih 30 služinčadi; za vse moram vse potrebno poskrbeti.

V naši hišni kapeli smo po načrtih, ki mi jih je poslal g. Jože Ferkul iz ZDA, postavili oltar za maševanje mašnika, obrnjenega proti ljudstvu; na tem oltarju imam zdaj skoraj vsako nedeljo koncelebracijo. Mašujemo v različnih indijskih jeziki; jaz sem na primer maševal že v štirih.

Naš slovenski škof dr. Janez Jenko mi je poslal za stradajoče Bengalce 450 dolarjev, pa jih bom razdelil med najrevnejše. Tako je tudi že domovina začela pomagati trepečim in stradajočim. Tako je prav! Koliko je njim Bog po raznih dobrotnikih in ustanovah pomagal, ko so bili sami v stiski, zdaj pa naj oni pomagajo tistim, ki so v pomanjkanju."

Tudi od misijonarke m. dr. MIRIAM ZALAZNIK IBMV imamo več poročil iz leta 1966. Ravnateljica srednjih šol v Kanpurju, v severni Indiji. Tudi ona deluje v misijonih vsaj že trideset let. Berimo, kaj nam piše o svojem življenju in delu ta zasluzna misijonarka:

„Prav lepa vam hvala za vaš dar! Dober del te vsote bom porabila za nabavo knjige za liturgično petje za naša dekleta. Žal sama nisem glasbeno preveč nadarjena, zato zavisim od drugih, koliko študentke nauče lepega petja in koliko ne!

Gotovo bi radi vedeli, kako mi doživljamo lakoto. Osebnost je tu ne čutimo, pač pa dragingno. širši sloji

pa marsikje čutijo veliko lakoto. Inozemska pomoč je vprašanje v veliki meri olajšala, pa ne rešila. Kmet pač zavisi od žetve, in če je žetev slaba, hrane brž zmanjka. Res je tudi, da Indijec težko shaja brez riža. Naša služničad prejema hrano, ki smo jo dobili iz Amerike; a pogrešajo riž, ki ga že nekaj tednov ne dobijo. Vprašanje prehrane indijskih milijonov je tudi njihovo verovanje, da nobene živali ne smeš ubiti, niti miši ne; pa se prav te neznansko množe in mnogo pojedjo. . . Je res ganljivo, kako se ves svet trudi, da bi Indiji pomagal, mi pa, ki smo že dolgo v deželi, pravimo, da tudi v bodoče ne bo boljše, če ljudje svoje miselnosti ne spreminjajo.

Zadnje čase sem izredno zaposlena. Naša mati prednica se je ponesrečila, ko je tako nesrečno padla po stopnicah, da si je zlomila nekaj vretenc v hrbtenici. Tako smo za nekaj mesecev od nam tako drago prednico in odgovornost v času njenega zdravljenja pade name, poleg vsega drugega mojega prejšnjega dela. Vrh vsega je naša sestra, ki poučuje matrantke, obolela in je morala za nekaj mesecev v Patmo na zdravljenje, ki pa ni uspelo; zato jo bodo poslali v Nemčijo na bolniški dopust. Ta je bila edina, ki bi mi mogla biti nekoliko v pomoč, pa bo odšla. Nove misijonarke zlepa ne pridejo v Indijo, ker jim ne dajo dovoljenja. Še mi, ki smo že tako dolgo v Indiji, moramo dovoljenje za nadaljevanje bivanja v deželi obnavljati leto za letom. Sem pridejo lahko le turistje — za tri mesece. Z državljani, ki spadajo v britanski Commonwealth, so nekoliko bolj širokogrudni. Me največ novih moči dobimo iz Kerale, zelo katoliške pokrajine v južni Indiji.

Lepo priporočam v molitev mojega brata Albina, ki je umrl 70 let star 23. maja 1966. v Ljubljani. Bil je profesor na klasični gimnaziji. Naj v miru počiva!

Tako imenovana „čudodelna zdrav-nica“ sestra MAGDALENA KAJNČ,

ki že tako dolgo deluje v bengalskem misijonu Morapaj, ima sicer vedno enako življenje po zunanjem videzu, a silno pestro po dobredelnih in duhovnih učinkih v življenju stotin Bengalcev, ki se dan za dnem zgrinjajo pred njen dispanzer, ali pa jih popoldne po hišah obiskuje. Zahvaljuje se za skromne darove, ki ji jih od časa do časa pošljemo. Za dolarje in rupije kupi navadno zdravila, ki jih porabi za stotine bolnih. Kako hiter in blagodejen učinek imajo majhni darovi širokih slovenskih src! Takole med drugim piše misijonarka:

„Tu se revščina vedno bolj širi, s tem pa tudi različne bolezni. Na misijon prihajajo sestradani po pomoč. Doslej sem vsaj imela še nekaj konzerviranega mleka, da sem vsaj najpotrebnejšim z malenkostjo postregla: a zaloga že pohaja. Upam, da mi božja Previdnost spet kaj poskrbi. Med bolniki so kajpada većinoma hindu. A so včasih ti Bogu bolj hvaležni za pomoč kot kristjani. Nedavno je prišel na misijon hind, da bi se na kakšen prav posebno učinkovit način zahvalil Jezusu za ozdravljenje. Daroval je za mašo, pri kateri je bil navzoč z ženo. Molila sta tako zbrano, da so ljudje v cerkvi mislili, da sta katoličana.

Za dobrotnike molim vsak dan. Zlatti ne pozabim moliti za pokoj duše mrs. J. Hočevnar. Neki neimenovani darovavki, prosim, izročite posebne pozdrave in zahvalo.“

V Bombaju, kjer je bil pred dvema letoma svetovni evharistični kongres, katerega se je udeležil sam sveti oče Pavel VI., deluje misijonarka s. KONRADINA RESNIK iz Družbe sester predragocene Krvi.

V začetku februarja lanskega leta se zahvaljuje za poslani ji dar iz sklada, potem pa poroča, kako so tamkaj praznovali v ekumenskem duhu božično skrivnost:

„Tu smo imeli zadnje nedeljo pred Božičem skupno petje božičnih pesmi, katoličani, protestanti in pravoslavni, v angleškem in različnih indijskih je-

zikih. Bombajski guverner je bral evangelij, njegova žena je imela kratak govor. Tudi kardinal Gracias je bil navzoč in oba pomožna škofa, veliko duhovnikov in na stotine ljudi. Policijska godba je igrala božične napreve. Med udeleženci je bilo mnogo hindujcev, muslimanov in parsov, saj vsi radi poslušajo lepo petje. Vsa prireditve je bila na prostem, ob morju, vse lepo okrašeno in razsvetljeno.“

Septembra letos pa piše bolj obširno:

„Tu gre življenje naprej, a ne preveč enolično: Enkrat se bijejo zaradi meja, drugič radi jezika, potem radi draginje, spet potem radi ubijanja svetih krav, pa celo s štrajki so začeli, da o vedno bolj se pojavljajočih zločinih ne govorim. Vse to pa množi revščino in lakoto, kar ovira misijonško delo.

Pred kratkim so na naši misijonški postaji, kjer imamo šolo, oropali in ubili našega misijonarja. Po rodu Španec, je bil zelo goreč in dober, star 64 let. Pred letom je moral od slovit zakristana, ker ni bil zanesljiv, njegov brat, ki ga je pogosto obiskoval, je bil pa še slabši: Ukradel je na misijonu 1.000 rupij in več stvari, star šele 18 let, že večkrat v zaporu. Misijonar ga iz dobrote ni prijavi. A dobrotja je sirota. Ker so ga vseeno zaprli, je še tisto noč, ko so ga spustili iz zapora, vzel s seboj še 5 drugih pobalinov in strašno dopolnil svoje zločinstvo. Najprej so se polastili avta, potem so udrli v hišo skozi streho, ubili misijonarja, in porabli vse, kar se je dalo. To je bilo v nedeljo zjutraj. Ko so ljudje prišli k maši, so našli cerkev zaprto; čakali so nekaj časa, potem šli pa le pogledat v župnišče in tam našli dobrega misijonarja mrtvega. K pogrebu je prišel škof iz Paone, pater provincial Družbe Jezusove iz Bombaya in mnogo misijonarjev, pa množica ljudi, ne le katoličanov, ampak vseh ver; protestanti, metodisti, hindujci, muslimani in parsi. Vsi so jokali nad izgubo dobrega očeta. Jaz sem poznala tega misijonarja celih

18 let, saj je večkrat prišel k nam glede mašnih oblek in drugih cerkvenih potrebščin. Naj v miru počiva!

Revščina je velika vse naokrog. Pred nekaj dnevi je siromak omagal pred našo bolnico. Spravili so ga notri, in ko se je čez nekaj ur malo opomogel, je izpovedal, da ga je lakota pritirala v Bombay, a tudi tu ni našel dela. . . Iz raznih dežel prihaja pomoč Indiji, le škoda, da ne prihaja vse v prave roke. Zgodi se, da pridejo cele ladje s pšenico in rižem, ki pa potem obleži v pristanišču po skladiščih in se pokvari, tako da imajo le podgane od tega korist, ne pa ljudje. Razdelitvena organizacija zelo slabo deluje. Pretekli mesec je prišlo v Madras več vagonov riža in pšenice; ljudje so hrepeneče čakali, da kaj dobe, a ker je bil raven dež, vagoni pa odprti, se je skoraj vse pokvarilo. Pri nas se je oglasil zastopnik nemške organizacije „Misereor“, ki toliko pomaga lajšati lakoto po svetu. Govorila sem z njim, pa mi je rekel, da ne bi mogel nikdar verjeti, če ne bi sam doživel, kako tu stvari stoje. „Prišel sem, da tu pomagam, a namesto, da bi mi bila oblast naklonjena in mi šla na roko, me povsod zasllišujejo, zakaj vse to delam, kdo me je poslal.“ Kaže, da se oblast boji tuje pomoči. A zakaj jo je prosila? Videč vse to, je naš kardinal Gracias začel organizirati posebno katoliško pomoč, a kaže, da jo bo razširil, tako da bodo vsi skupaj povezani, katoličani, protestanti, muslimani in hindujci.

V Bombayu je bil pred tedni tudi p. Lombardi, slavni govornik. Imel je več govorov za duhovnike, redovnike in redovnice, posebej pa tudi za izobražene laike. Iščemo zbliževanja, sodelovanja vse povsod, in drug od drugega se učimo. Hvala Bogu, da imamo katoličani marsikaj pokazati drugim zlasti v pogledu del krščanske ljubezni. Primer: Pred leti se je tu začelo gibanje hindujske vere „Rama Krishna Mission“; pripadajo mu kajpada le hindujci višjih kast. V začetku so bili zelo naperjeni proti nam.

Tezpur, dec. 1965.

Toda naša mati prednica je vodilne nekajkrat povabila v naši dve tukajšnji sirotišnici, da so si malo od bliže pogledali naše delo, in kaj se je zgodilo? Zdaj nam celo pomagajo, njih zdravnik pride trikrat tedensko v našo kliniko zdraviti... In začeli so s svojimi redovnicami: številne hčerke bogatih hindujskih družin so odločajo, da posvete svoje življenje ubogim in skupnemu duhovnemu življenju. Tega preje med hindujci ni bilo; zgled katoliških redovnic jih je prepričal. Zadnji svetovni evharistični kongres v Bombayu je prinesel veliko luči, kar se šele zdaj kaže. Le žal, da tudi po Indiji komunizem uničuje smisel za duhovnost in vero... A upati je, da bo globina indijske duše premagala to nevarnost. Kakor veste, sem na delu v naši bolnišnici, kjer srečujem bolnike različnejših ver; po veliki večini so praktično verni in molijo in se zlasti nam zelo priporočajo v molitev. Če prejmejo k bolniški postelji cvetje, najlepše šopke vedno darujejo za našo kapelo. Celo vladni minister, ki je bil v naši bolnici 27 dni in je bila njegova bolniška soba vedno vsa kot cvetlični vrt, mi je vsak dan dal najlepše cvetje za cerkev. Potožil mi je, da v deželi ni miru, ker je zlasti mladina krenila na pot nemira in sovraštva, namesto na pot miru in ljubezni. Res je vedno več nemirov, ki jih večinoma povzročajo študentje.

V juniju sem doživela lepo preseñčenje: Obiskal me je salezijanski brat Joško Kramar na poti v domovino po izgnanstvu iz Burme. Žal, ni imel veliko časa in je kar hitro šel. Prejela sem tudi pismo novega misijonarja o. Tomažina S.J. iz Paone. Napovedal mi je obisk v Bombayu drugi mesec. Zelo ga bom vesela.

Tudi od sestre TEREZIJE MED-VEŠČEK, ki je preje delovala v Assamu, nato pa v dolini pri Kalkuti, imamo vrsto poročil, ki nas obveščajo prav o tej njeni predstavitvi in o razmerah na novem misijonu, pa tudi o zopetnem njenem premiku v Assam:

„Kar po navadi se imam. Spreobrnjenja gredo še kar lepo naprej, zlasti med preprostim ljudstvom. Ker je tu število katoličanov lepo naraslo, so ustanovili novo škofijo in je nje sedež s stolnico prav v našem mestu. Vsako nedeljo se cerkev med drugim enkrat napolni tudi z vojaštvom, kajti Tezpur je blizu meja s Kitajsko in naši rdeči prijatelji so pred nekaj leti celo zasedli večji kraj 80 milj od tu, pa so ga potem spet pustili. Pred nekaj meseci so pa spet nekaj grozili in še sedaj ni gotovega miru, zato pa toliko vojaštva pri nas.“

Bandel, marca 1966.

„Najprej srčna hvala za pomoč v obliki 55 dolarjev! Bog plačaj vsem dobrotnikom! Kakor vidite, Vam pišem iz Bandela v Bengaliji, kamor so me prestavili. Iz Tezpurja sem odšla z avtomobilom in sem bila v 5 urah v Gauhatiju, od tam pa drugi dan na letalo, ki me je v treh urah odložilo v Bengaliji, se pravi, nje glavnem mestu Kalkuti, ki Vam je dobro znana po slovenskih jezuitskih misijonarjih. Nato še eno uro z vlakom in sem bila na kraju mojega novega delovanja. v Bandelu. Tu so mi pripravili lep sprejem, ki ga nisem pričakovala. Postojanka je pred vsem posvečena vzgoji aspirantk naše družbe, ki jih imamo že nad 40 in so vse zelo dobre in verne. Delo med njimi je lepo, a deloma tudi težko, kajti, ko pridejo, ne znajo angleščine, ampak vsaka le svoj domači jezik. Zato se jaz zdaj učim že peti indijski jezik, namreč bengalščino, ki se tu največ govori poleg angleščine. Poleg dela med aspirantkami imamo tudi šolo za zunanje otroke, kar deset razredov je, polnih otrok, tudi precej katoliških.

Gotovo veliko berete o tukajšnji lakoti. Tudi me skušamo pomagati, pred vsem po dobroti severnoameriških dobrodelnih organizacij. Vsako nedeljo pride nad 300 ljudi po hrano, ki jim jo delimo na misijonu: žito, koruzo,

mleko v prahu, celo krompir. Tako nam dela ne manjka, ker k rednemu se vedno še kako izredno priključiči.“

Jowai, 26. julija 1966.

„Vem, da se boste začudili, ko prejmete to pismo iz Jowala, kjer sem pred nekaj desetletji že misijonarila in kamor ste mi toliko lepega poslali še iz domovine. V Bandelu sem ostala samo kakih šest mesecev. A nepričakovano mi je prišlo pismo od predstojnikov, naj lepo zapokam in grem spet na pot, in sicer za ravnateljico v Jowai. Ne morete si predstavljati, kako sem se ustrašila te odgovorne službe! Samo to me tolaži, da jo vršim iz pokorščine. Ne morem pa reči, da me življenje in delo na tem misijonu ne bi veselilo, kajti tu je pravo direktno misijonsko delovanje. Imamo 150 sirot, ki so že skoraj vse krščene. Govorijo jezik Ihasi, ki ga že znam izpred dvajset let nazaj. Poleg tega pa imamo širen delokrog po bližnjih in daljnih vaseh, kamor hodimo ljudi obiskovat. Ljudstvo nam je zelo naklonjeno. Precej me pa teže gmotni problemi in če kdaj, Vam bom zdaj posebno hvaležna za sodelovanje. Vam in vsem misijonskim prijateljem se priporočam v molitev, da bi bila kos mojim dolžnostim tukaj!“

Nismo še objavili zanimivega pisma, ki ga je že sredi leta 1966 poslala iz Karachija v Pakistanu naša misijonarica - zdravnica s. DOMINIKA ŽUŽEK, ki je med tem doživela lepe

dneve ob snidenju s svojimi dragimi domačimi in s svetim očetom, o čemer poročamo na drugem mestu te številke. V tistem pismu nam takole označuje razmere:

„Pakistan navezuje močne zveze z Rusijo in Kitajsko, v glavnem radi trgovske izmenjave. Ne vemo, v kakšnem ritmu in v koliko bosta ti dve komunistični deželi importirali v Pakistan tudi svojo ideologijo. Pakistan sam res nima drugega izhoda, da išče pomoči kjer koli, kajti dežela je silno revna.

Poleg tega ni potrebnega miru v deželi. Na severni meji onstran Kašmirja so neprestani boji z življenjskimi žrtvami. Odnosi do Indije so slabi in sovražni. Nacionalizem in islamski fanatizem se tu vedno bolj uveljavljata. Zdi se, da za celotno Azijo prihaja čas, ko bo šel preko nje val nacionaliziranja vseh misijonskih kulturnih in zdravstvenih ustanov... Če nas bodo pustili kljub temu v deželi, bomo mogli biti le državni uslužbenci v nekdanj naših ustanovah, in še venci bomo, če bomo mogli ostati. V Burmi so vse zasegli, a vse inozemske misijonarje izgnali. Moramo biti pripravljani na vse.

Zelo je tudi težko za domačinske poklice, ki so tako potrebni za ukoreninjenje Cerkve v kaki deželi! Me na primer po 30 letih delovanja v tej deželi nismo dobile niti enega poklica... Katoličani so zelo redki in mnogi nič kaj trdni v veri.“

D A R O V I

ZA POSAMEZNE MISIJONARJE SO DAROVALI:

Marija Ilija, Venezuela, za gobavce v misijonu Ivana štanta CM, 50 dol.; Bibijana Čujec, Kanada, za istega misijonarja 500 kanadskih dolarjev; za indijske otroke v misijonu o. Jožeta Cukale DJ so iz hranilnikov darovale sestre Monika, Adrianca in Saška Pezdirc iz Villa Ballester v Argentini 3000 pesov; za avtomobil o. Oba-

le v Afriki, č.g. Stanko Skvarča, Luján v Argentini, 1000 pesov; za istega misijonarja so darovali: Ljudmila Hribar, Ramos Mejía, 3.000 pesov; N. N., Villa Madero, 400 pesov, in N. N., Lomas del Mirador, 300 pesov; vsi iz Argentine; Ciril Bartol iz Venezuele, 20 dolarjev; za o. Ošnjaka N. N., 3.000 lir, po Marijini družbi na Via Risorta v Trstu. Za o. Jožeta Cukale S.J. (za indijske misijone):

Franc in Francka Mehle, 1.000; Jakob Pavlovčič, 1.000 pesov; za o. Lovra Tomažina S.J.: 100; N. N., 500; N. N., San Justo, 100;

ZA VSE SLOV. MISIJONARJE:

Argentina (v pesih): N. N., Slovenska vas, 300; N. N., Luján, 1.000; 200 pesov in zlat prstan ter zlato svetinjico, N. N. iz San Justa; Franc Štefe, Transradio, 1.000; č. g. Alojzij Košmerlj, Florida, 3.000; N. N., Rosario, 1.000; Benjamin Tičar, Ramos Mejia, 200 pesov.

Kanada (v kanad. dolarjih): Marija Kus, Guelph, 30; Francka Somrak, 5; N. N., Toronto, 10.

Avstrija (v šilingih): Ivana Jagodic, Laisach, dvakrat po 1000.

Francija (v novih frankih): Marija Beč iz Tuquegnieuxa, 50; Ivanka Mlakar, Moselle, 20.

Nemčija: Rojaki po č.g. Lojzetu Škraba, 550 DM.

Trst: Marijina družba na Via Risorta 3, nabirka na misijonsko nedeljo, 125.500 Lir. Po isti Marijini družbi: N. N., 1.400; N. N., 1000; N. N., 3000; N. N., 1000; N. N., 3000; N. N., 1000; N. N., 400 Lir.

Za krst in odkup: Po Marijini družbi na Via Risorta 3 v Trstu: N. N., 5000 Lir za krst na imena Ana Marija, Marija Jožefa, Marija Roza in Jožef Anton. — Za odkup dveh zamorčkov, na imeni Katarina in Bruno, 2.000 Lir.

RAZNO

Za MZA, Janez in Fredi Žitnik, Slovenska vas, 200; za Slomškovo beatifikacijo, ga. Rajerjeva 500 pesov; za Družbo sv. Petra Klaverja, N. N., po Mar. družbi na Via Risorta v Trstu, 2000 Lir.

DŠV - DSD

Argentina (v pesih): Slovenska vas, članarina, ki jo je pobral vikarijski misijonski odsek: 17.770; družine: Sedej Lojze, 240; Javoršek, 500; Zakrajšek, 1.100; Bidovec, 1000, Čop, 200; Oblak Lojze, 500; Breznik, 1000; Hribar, 1000. — Nabirka za DŠV na misijonsko nedeljo pri službi

božji v Slomškovem domu v Ramos Mejia, 3.526 pesov; Pišek Anton, 100; Francka in Marija Rode, 240; Franc in Francka Mehle, 300; Maks in Ana Loh, 59; Benjamin Tičar, 120; in Marija Malavašič, 100 pesov.

V SKLAD KAT. MISIJONOV

(Prispevki v tako imenovani „Reševalni sklad“ so objavljeni na drugem mestu!)

Argentina (v pesih): Družina Černak, Slovenska vas, 100; Stane Žitnik, Slov. vas, 200; N. N., Slov. vas, 300; N. N., 100 pesov.

Avstralija: 20 avstr. dolarjev, Iv. Kovačič, Adelaide; 1 dolar Karla Čargo; 1 dolar Danilo Kreševič; pol dolarja Anton Kračina.

Kanada (v kanadskih dolarjih): Terezija Marušič, 1; Lucija Cvek, Montreal, 7 (ZDA) dolarjev; Hrvat Antonija, Montreal, 1; Kati Košir, Toronto, 2.

ZDA: Frank A. Lukež, 4 dolarje; č.g. Jože Vovk, 2 dolarja.

ZA BARAGOVO MISIJONIŠČE

(Vzdrževalnine gojencev glej na drugem mestu!)

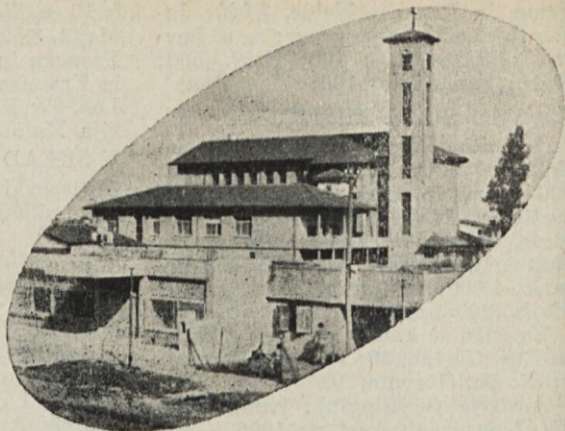
20 dolarjev, po Ivanu Dimniku, Jože Dimnik st., Kanada; 13 avstralskih dolarjev, M. Martin, Vict., Avstralija; po Mar. družbi na Via Risorta v Trstu (v lirah): Fabijančič Marija, 1000; N. N., 2000; N. N., 400; N. N., 2000; N. N., 2.300.

ZA MISIJONE

Rojaki v Carapachaju, v Argentini, ob misijonski prireditvi, 1.860 pesov; v zahvalo Baragi za misijone, Ivan Klemenčič, Castelar, 500 pesov; Franc Mavko, 100; č.s. N. N., Hospital Rawson, 700; Marinšek Marija, San Martín, 1000; Ciril Bartol, Venezuela, 20 dolarjev; Karol Zajc, 5 dol; otroci slovenske šole v župniji Marije Pomagaj v Torontu, Kanada: 1. razred, 00.45; 2. b. razred, 2.56; 4. a. razred, 1.75, Jožica Krnc, 3. b. razred: 4.53; Jožefa Gruden (Slovenija), 1.00; skupaj 10 kanadskih dolarjev.

VSEM TISOČKRAT BOG POVRNI!

ZA VZDRŽEVALNINE GOJENCEV BARAGOVEGA MISIJONIŠČA

Deset vzdrževalnin, po 1.000 dolarjev vsaka, bi radi med misijonskimi prijatelji po vsem slovenskem zamejstvu spravili skupaj, da bi bile kot nekaj kapital, iz katerega bi v nedogled mogli vzdrževati deset kandidatov za misijonski poklic v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi v Argentini. Z združenimi močmi smo v različne vzdrževalnine doslej zbrali že nad 3.000 dolarjev, se pravi, da smo skoraj na tretjini poti... Posebej moramo omeniti primer našega poverjenika v Avstraliji Franca Vrabca, ki se je odpovedal potovanju v rojstni kraj na Primorskem in rojši daroval v vzdrževalnico Marije Kraljice misijonov prelepo vsoto 1.100 ameriških dolarjev. To je vzor, ki ga moramo vsi občudovati, čeprav ga ne bomo vsi posnemali... (Morda bo pa tudi kakega posnemovavca našel... O, da bi gal)

Od zadnje objave so se plemenitim dosedanjim darovavcem pridružili še naslednji posamezniki in skupine:

Dr. p. Bernard Ambrožič OFM, Avstralija 110 dolarjev (ZDA) v čast apostolu Pavlu.
Franc Vrabec, Avstralija, četrto vplačnino: 440 ZDA dolarjev, s čimer je dopolnjenih 1.100 dolarjev.

Baragov misijonski krožek pri Mariji Pomagaj v Torontu, 150 kanadskih dolarjev, v čast Odrešeniku sveta.

Po Marijini družbi na Via Risorta 3, Trst, tri neimenovane vsaka po 10.000 Lir, (30.000 Lir) v čast Odrešeniku sveta.

Srčno zahvaljeni in Bog plačaj tisočkrat!

Položaj vzdrževalnin je potemtakem sedaj tak:

- 1.— V čast Odrešeniku sveta, 2.000 pesov, 220 dolarjev in 30.000 Lir.
- 2.— V čast Mariji, Kraljici misijonov, 1.110 dolarjev in 10.000 Lir (presežena)
- 3.— V čast apostolu narodov sv. Pavlu, 155 dolarjev.
- 4.— V čast zavetnikoma misijonov, sv. Frančišku Ksaveriju in Mali Tereziji, 105 dol.
- 5.— V čast sv. Vincenciju Pavelskemu, 320 dolarjev.
- 6.— V proglašitev Barage blaženim, 285 dolarjev.
- 7.— V dvig škofa Slomška na oltar, 2.500 Lir in 50 dolarjev.
- 8.— V spomin škofa Rožmana, 435 dolarjev.
- 9.— V spomin padlim domobrancem, 150 dolarjev.
- 10.— V zahvalo slovenskim misijonarjem, 33.000 Lir in 100 dolarjev.

K požrtvovalnemu sodelovanju vabi

BARAGOVO MISIJONIŠČE

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje Franc Sodja C.M., upravlja Lenček Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: Loubet 4029, Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska Slovenska tiskovna družba "Editorial Baraga", Pedernera 3253. S cerkvenim dovoljenjem.

Ovitek in zaglavja: Jure Vombergar

NAROČNINA: V Argentini in sosednih deželah: navadna 600, podporna 1.200, dosmrtna 6.000 pesov. V ZDA in Kanadi: 3 (6, 40) dolarjev. V Italiji 1.600 (3.200, 20.000) lir. V Avstriji 60 (120, 800) šilingov. V Franciji 12 (24, 160) NF. V Angliji 1¼ (2½, 16) funtov. V Avstraliji 3 (6, 40) dolarjev.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Baragovo misijonišče, Loubet 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires. — Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA.: Rev. Charles A. Wolbang CM, St. Joseph's College, P.O. Box 351, Princeton New Jersey, 08540. — Mr. Rudi Knez 679 E. 157th St., Cleveland, Ohio 44110. — Mrs. John Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741.

Kanada: Župnija Marije Pomagaj: 611 Manning Ave, Toronto 4, Ont. Za Ontario (razen Port Arthurja) in za Quebec: Rev. John Kopač CM, 739 Brown's Line, Toronto 14, Ontario. Za Montreal in okolice: Rev. Stanislav Boljka CM, 405 Marie Ane East, Montreal, P. Q. Za Port Arthur (Ontario) in za vso ostalo srednjo in zapadno Kanado: Rev. Jože Časl CM, 95 Macdonald Ave, Winnipeg 2, Man.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Francija: Louis Klnačar CM, Rue de Sévres 95, Paris VI.

Avstrija: B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt. — Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. Kanizan i. J. Kärnten. — Rev. Miklavčič Anton, Spittal a/Drau, Kapellengasse 15, Kärnten.

Anglija: Rehberger Gabrijela, 132, George Street, Bedford.

Avstralija: Franc Vrabec, Baraga House, 19 A'Beckett Str., Kew, Vic., Australia.

IZ VSEBINE TE ŠTEVILKE

Razmerje Cerkve do nekrščanskih verstev — Temelji za stoletno delo — Vietnam trka — Marijina legionarka — Katoličani v Vietnamu — Svetovna molitvena ura — Razgovor z misijonarjem p. Kokaljcem — Dva iz rodu velikanov — Krik v misijonsko razsežnost — Črna kultura in njen prvi festival — Iz nemirne Indonezije — Mati misijonarjev — Misijonska nedelja — Misijonarji pišejo Božjim žanjcem — Darovi — Baragovo misijonišče

---

LEPO SE PRIPOROČAMO ZA PORAVNAVO NAROČNINE!

SVET KRISTUSU!
KRISTUSA SVETU!

Correo
Argentina
Suc. 34 (B)

TARIFA REDUCIDA

CONCESION 5612

Registro de la Prop. Int. N° 860.246
Domicilio legal, Cochabamba 1467.
Director responsable, Janček Ladislav
Buenos Aires